

**A MAGYAR HONVÉD
MAGAZIN KÖVETKEZŐ
SZÁMA
2016. NOVEMBER 11-ÉN
JELENIK MEG.**

HM ZRÍNYI
TÉRKÉPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLTATÓ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

HADERŐ

Hadsereg és forradalom 4

Lapkelte 8

NAGYVILÁG

Radar 12

Missziós hírek 14

Gyerekek háborúja 16

SEREGSZEMLE

Szeptemberben történt 20

Középpontban a kiképzés 24

Harcra kész 28

Bátor harcosok 32

Iron Cat 2016 36

HADITECHNIKA

A mozgatók 40

HÁTORSZÁG

25 év szolgálat 44

Irány Budapest! 48

Önkéntességből jeles 50

Másodhegedűsök 52

Képzőművészek mundérban 56

Hétköznapi hősök 60

Közérdekű 62

**A Honvédelmi
Minisztérium magazinja
XXVII. évfolyam 2016.
10. szám**

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó:

Benkóczy Zoltán
ügyvezető

Nyomtatás:

A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető:

A kft. ügyvezetője

Szerkesztőség: 1087 Budapest,
Kerepesi út 29/B Postacím: 1440
Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315,
HM: 27-913 fax: 459-5351
E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Megbízott főszerkesztő:

Feith László

Főmunkatárs:

Szabó Béla

Olvasószerkesztő:

Győri László

Lapszerkesztők:

Sinka István, Trautmann Balázs

Régió-tudósítók:

Galambos Sándor, Kálmánfi Gábor

Fotóriporterek:

Dévényi Veronika,
Rácz Tünde (képszerkesztő), Tóth László

Tervezőszerkesztő:

Gábor Mariann

E havi magazinunk

Feith László **szerkesztette**

Borítófotó: Fortepan
(Kurutz Márton - 12337)

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Sajtószövetség
(European Military Press Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta
Rt. Hírlapüzletága (1089 Bp. VIII.,
Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi
postán, kézbesítőknél, e-mailben:
hirlapelofizetes@posta.hu,
faxon: 303-3440.

További információ:

06-80-444-444

50 A makói református temető hatvannégy hadisírját újíttotta fel édesanyja és nagypapája segítségével Sipos Maja Flóra.

A nép fiai vagyunk

HADSEREG ÉS FORRADALOM

A HONVÉDSÉG - AKKORI NEVÉN MAGYAR NÉPHADSEREG - SZEREPÉNEK MEGÍTÉLÉSE AZ 1956-OS ESEMÉNYEK BEN A MAI NAPIG ELLENTMONDÁSOS. EGY DOLOGBAN VISZONT EGYETÉRTENEK A KÜLÖNBÖZŐ ÁLLÁSPONTOK KÉPVISELŐI: AZ OKTÓBERBEN TÖRTÉNTEKRE AZ ORSZÁG, A BELBIZTONSÁGI SZERVEK ÉS A HADSEREG VEZETÉSE SEM VOLT FELKÉSZÜLVE.

A Magyar Kommunista Párt 1947-es hatalomra jutásával a honvédségben jelentős átszervezési folyamat indult el, amely még 1956-ra sem fejeződött be. A szovjetbarát kormányok erőltetett hadifejlesztésekbe kezdtek, a folyamatos átszervezések, a létszámcsökkentések, az átállás a szovjet típusú struktúrára nem adott lehetőséget egy egységes,

erős hadsereg rugalmas működtetésére. Az 1955-ben létrejött Varsói Szerződés újabb feladatokat rótt az akkor már négy esztendeje Magyar Néphadsereg néven működő szervezetre. A forradalom kitörésének időszakában éppen újabb 15 000 fővel tervezték csökkenteni a létszámot, új parancsnokságot hoztak volna létre, s elkezdődött a tiszti iskolák össze-

olvasztása is. A forradalom azonban minden tervet felülírt. Október 23-a úgy érte a Magyar Néphadsereg és az ország vezetését, mint derült égből a villámcsapás. Az állami vezetés kezdeti zavarodottsága a hadsereggel szembeni bizalmatlansággal párosult. Mint azt az események igazolták, erre a bizalmatlanságra meg is volt az okuk.

„VELÜNK VAN A HADSEREG!”

Senki nem számított a düh, a gyűlölet és az elkeseredettség ilyen mértékű gátszakadására 1956 októberében. A hadsereg részéről először a katonai akadémiák kapcsolódtak be aktívan az eseményekbe. A Petőfi Sándor Katonai és Politikai Akadémia tisztjei október 23-án délelőtt már levélben biztosították szolidaritásukról az egyetemistákat. „A nép fiai vagyunk, eskünkben is a népre esküszünk. A néppel tűzön-vízen át harcolunk” – írták. A diákok körében azonnal megszületett a legendássá vált jelszó: „Velünk van a hadsereg!” A Zrínyi Akadémia – Márton András ezredes, parancsnok hathatós közreműködésével – is az egyetemisták mellé állt. Az akadémiák állománya már nemcsak elviekben, de tettekben is támogatta a hirtelen formálódó mozgalmat. Az október 23-án megtartott Bem téri gyűlés és Gerő Ernő hírhedt rádióbeszéde után részt vettek a Magyar Rádió ostromában, ahol heten közülük életüket is vesztették. Jellemző momentum, hogy az épület védelmére kivezényelt katonák zöme letépte a csillagos sapkajelvényt, és a tömeghez csatlakozott. Általánosságban kijelenthető: a forradalom első napjaiban a Magyar Néphadsereg tisztjeinek döntő többsége a forradalmárok céljaival azonosult. Mindehhez nagyban hozzájárult a hadsereg vezetőinek kezdeti tanácsatlansága és irányítási képtelensége.

A forradalom kirobbanására figyelmeztető jeleket az átszervezés alatt álló Magyar Néphadsereg vezetése nem vette komolyan. Bár a pártvezetés által irányított Katonai Bizottság harcászultságba helyezte a Magyar Néphadsereg alakulatait, és Budapest környékéről több egységet indítottak útnak a fővárosba, a fegyverhasználatot megtiltották nekik. A Budapesten szolgálatban álló több ezer katona jelentős hányada október 23-án egész egyszerűen nem avatkozott be a felángoló fegyveres harcokba, vagy átállt a forradalmárokhoz, ahogyan a Magyar Rádió ostromakor is történt. Gerő Ernő, a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének első titkára, Rákosi utódja a hatalomban, nem bízott a Magyar Néphadsereg tisztjeiben. Jól látta, hogy a magyar katonaságot

A békés tüntetőkkel együtt katonák is részt vettek a megmozdulásokban.

nem lesz egyszerű bevetni a magyar nép ellen, s a várható parancsmegtagadást és morális következményeket is mérlegelve a szovjet vezetéstől kérte, hogy demonstratív és elrettentő jelleggel küldjenek csapatokat a főváros utcáira. A Magyar Néphadsereg előtt két választási lehetőség állt: vagy beavatkoznak, vagy passzívak maradnak. Jellemző volt a szervezet morális helyzetére, hogy a kérdést alakulattól függően döntötték el.

HALÁL A LEVEGŐBŐL

A káosz szélére sodródott hadsereg alakulatainak zöme az október 24-től október 28-ig terjedő időszakban nem vett részt olyan akcióban, amely a forradalmi tömeg ellen irányult volna. Október 28-án reggel például a Corvin közbe vezényelt Maléter Pál ezredes és katonái megtagadták a felkelők elleni tűzparancsot. Passzív magatartásukkal gyakorlatilag a kormányellenes forradalmárokat támogatták, akik fel is morzsolták a helyszínre érkező szovjet erőket.

Voltak azonban olyan alakulatok (döntő többségben vidéken), amelyek parancsnokai tűzparancsot adtak ki a tüntetések és demonstrációk résztvevői ellen. A hozzávetőlegesen ötven településen végrehajtott szégyenletes akciók mintegy 300 áldozatot követeltek. Kevésbé közismert tény, hogy a Magyar Néphadsereg légiereje is

részt vett – MiG-15-ös gépekkel – ezekben az akciókban. Emeljük ki a leghírhedtebb két epizódját a vadászgépek bevetésének. Október 27-én, aznap, amikor a frissen kinevezett honvédelmi miniszter, Janza Károly a fegyveres csoportok elleni harc folytatására adott parancsot, nagyjából kétezren gyűltek össze Tiszakécske főterén, hogy a beszolgáltatások eltörléséért tüntessenek. A beszámolók szerint a tömeg éppen a Himnuszt énekelte, amikor megjelent a néphadsereg vadászgépe, és gépágyútűz zúdított az összegyűltekre. A csapást még kétszer megismételte, miközben a tömeg pánikszzerűen próbált fedezéket keresni. A mészárlásnak 17 halottja és 110 sebesültje volt.

Előfordult azonban olyan eset is, amikor a MiG pilótája műszaki hibára hivatkozva visszafordult. Ugyanazon a napon Istenes Elemér főhadnagyot, a 62. vadászrepülő ezred pilótáját Csongrád fölé küldték azzal a paranccsal, hogy oszlassa fel a demonstráló tömeget. Istenes a löparancsot nem volt hajlandó végrehajtani, ellenben úgynevezett hideg rácsapásba kezdett, azaz a lehető legalacsonyabban próbált elhúzni a tömeg fölött, így kényszerítve ki, hogy oszoljanak. A manőver közben azonban a gépe lezuhant; a főhadnagy azonnal meghalt.

Az incidensek után megtiltották a légierő alkalmazását civilek ellen. A gépek onnantól csak felderítő repü-

Maléter Pál vezérőrnagy
(1917–1958)

Mecséri János ezredes
(1920–1958)

Pálinkás Antal őrnagy
(1922–1957)

Pércsi Lajos őrnagy
(1911–1958)

léseket végeztek, október 28-tól, az új kormány megalakulásától pedig a szovjet csapatmozgásokat figyelték. A megszállás után már lehetőségük sem volt feladataik ellátására: a szovjet harcokcsik valamennyi repülőter kifutópályáját elállták.

A KEZDET

Október 28-án, Gerő és Hegedüs András miniszterelnök bukása után, a frissen megalakult Nagy Imre-kormány általános amnesztiát hirdetett a felkelés résztvevői számára, bejelentette az ÁVH felszámolását és a szovjet csapatok kivonását Budapestről, továbbá demokratikus mozgalomként értékelte a forradalmat. Ugyanezen a napon Janza miniszter megállapodást kötött a forradalmárokkal a fegyverek letételéről, egyben parancsot adott a Forradalmi Katonatanácsok megalakítására. Hivatalát nem tarthatta meg: november 2-án Maléter Pál lett a honvédelmi miniszter. A változás azonnali hatást váltott ki a Magyar Néphadseregben is. A fegyveres beavatkozást addig

is ellenző és a forradalom eszméivel szimpatizáló parancsnokok igazolva látták álláspontjukat. A hadsereg addig passzív része hirtelen aktivizálta magát, hogy minél tevékenyebben részt tudjon venni az akkor még békesnek hitt újjáépítésben és a magyar haderő újjászervezésében. (Azok, akik viszont részt vettek a forradalmárok elleni harcokban, többnyire dezertáltak és a szovjet alakulatoknál kerestek menedéket, hogy november 4-én hozzájuk csatlakozva vegyenek részt az újabb támadásban.) Ezekben a napokban a katonaság fő feladata a szovjet csapatok felváltása (és terve-

zett kikísérése az ország területéről), valamint a forradalmár csoportok fegyvereinek begyűjtése lett volna.

Október 31-én létrejött a Forradalmi Honvédelmi Bizottmány, a hadsereg irányító csúcsszerve. Kiáltványában a Varsói Szerződés felmondását, és a szovjet csapatok távozását követelte Magyarország egész területéről, valamint azt, hogy a megszüntetett ÁVH tagjait ne vegyék fel a fegyveres szervezetekbe. Kezdetét vette a magyar haderő újjáépítése és teljes átalakítása. Ez nemcsak a belső, strukturális átalakításokban és az irányok újraszabásában mutatkozott meg, de a szó szerinti külsőségeken is. Már október 23-a után azonnali igény mutatkozott a szovjet mintára bevezetett hadi jelképek, az uniformis és annak kiegészítői lecserélésére. A harcokcsikról és a repülőgépekről eltávolították a csillagot, helyükre a Kossuth-címer (amelyet a Nagy-kormány egyébként hivatalosan is visszaállított eredeti funkciójába) vagy piros-fehér-zöld felségjelzés került. A sapkákról letették a rákosista jelvényeket, s azokat szintén a Kossuth-címerre vagy nem-

Egy katonatiszt tűzi fel zubbonyára a piros-fehér-zöld szalagot.

MiG-15-ös vadászpilóta az ideiglenes felségjellel.

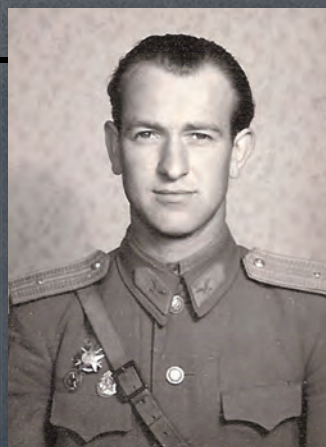

Szabó Pál őrnagy
(1915–1958)

Kicska János főhadnagy
(1931–1958)

Rémiás Pál hadnagy
(1930–1958)

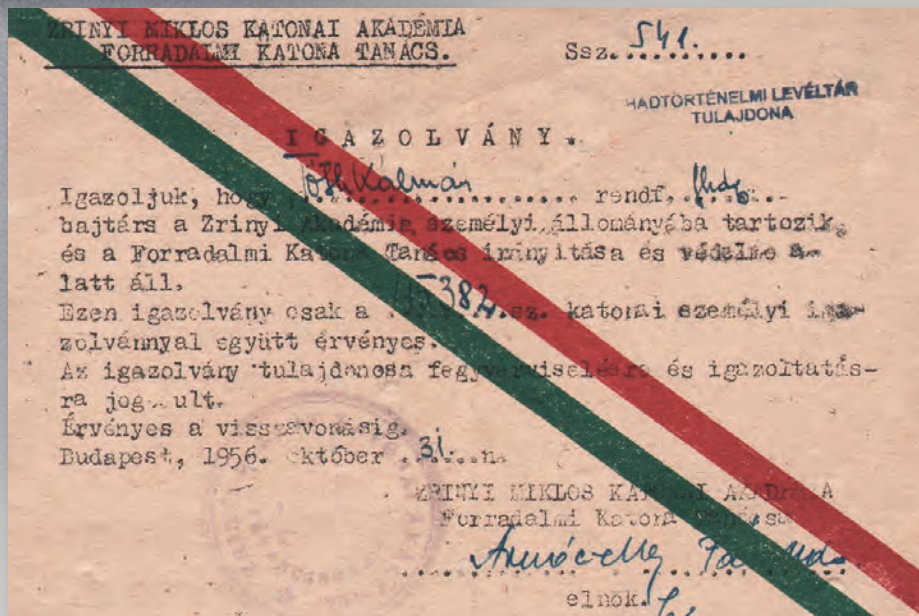

Hullár Gábor t. alhadnagy
(1924–1957)

zetiszín szalagra cserélték. A szovjet stílusú sapkákat a régi Bocskai-sapkák váltották, a váll-lapok helyett pedig a gallér hajtókájára kerültek a rendfokozati csillagok. Bár ezek az újítások a forradalom vérbe fojtása miatt csak rövid ideig éltek, a bukás utáni szovjet bábkormány már nem rendszeresítette újra a szovjet típusú egyenruhát.

ÉS A VÉG

November 3-án megkezdődtek a magyar–szovjet tárgyalások a csapatkivonásokról. Utóbbiaknak természetesen eszük ágában sem volt elhagyni az ország területét, hatalmon hagyni Nagy Imre kormányát. A kabinet és a hadsereg vezetése tudott az óriási csapatmozgásokról, de felkészülni már nem volt idejük. Egy nappal később a szovjetek megindították a Forgószél hadműveletet a forradalom leverésére. Több mint hatvanezer katona özönlött az országba. A megszállók kiemelt célpontként kezelték a Magyar Néphadsereg laktanyáit és helyőrségeit. Amelyik alakulat nem adta meg magát azonnal, arra tűzcsapást mértek. A legtöbb helyen a csapatok a megadást választották. A szovjetek elfoglalták az ország összes stratégiaileg jelentős pontját. Hajnalban érték el a fővárost, ahol azonban jól szervezett ellenállásba ütköztek. Az egyik legerősebben védett hely a Budapest határában lévő Juta domb volt, ahol a Magyar Néphadsereg 51. légvédelmi tüzérsztyálynak ütegei foglalták el pozíciójukat. Ezt még Maléter Pál parancsára tették, aki Tökölön tár-

A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia forradalmi katona tanácsa által Tóth Kálmán főhadnagy részére kiállított igazolvány.

gyalt a szovjetekkel, s nem akarta, hogy az úton katonai forgalom legyen, amikor a delegáció arra halad. A sors fintora, hogy a szovjetek által letartóztatott Malétert éppen azon az úton kísérték katonai konvojjal Soroksár felé. A magyar katonák tüzet nyitottak a menetbe, az összecsapásban tizenegy szovjet katona vesztette életét. Később parancsba adták: éppen ennyi magyar katonát kell felakasztani megtorlásként. A hadsereg hősie ellenállása azonban csak néhány helyen, például Kőbányán, Békéscsabán, Kaposváron, Szegeden, Dunaföldváron, Székesfehérvárott, Miskolcon, Szolnokon vagy Veszprémben folytatódott, máshol az alakulatok többsége azonnal letette a fegyvert.

A szovjet csapatok november végére befejezték küldetésüket. A forrada-

lom alatt a Magyar Néphadseregből kétszázharminchárman haltak meg harci cselekmény következtében, százharmincheten megsebesültek. Az igazi megtorlás azonban csak ezután következett. 1956 novemberétől hét éven át ítékeztek a katonai törvényszékek. A Magyar Néphadsereg állományából 4879 főt ítétek el, több mint harminc embert kivégeztek.

A magyar hadsereg vezetését a forradalom bukása után a Magyar Szocialista Munkáspárt irányította vasökölrel. Nem engedhettek meg maguknak még egy '56-ot. Az újabb átalakulás a rendszerváltozással kezdődött meg, de nagyon sok idő telt el 1951-től 1990-ig, amikor a hazai haderő hivatalos neve újra Magyar Honvédség lett.

(Forrás: Remény és pokol – 1956. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2016)

A Magyar Honvéd 1956-ban

LAPKELTE

„A KÖZVÉLEMÉNYT MEG LEHET MÉRGEZNI, DE CSAK OLYAN MÉREGGEL, AMELYIK ÍZLIK NEKI” – ÍRTA DOSZTOJEVSZKIJ. 1956 OKTÓBERÉRE MAGYARORSZÁGON MEGGYŰLÖLTÉK AZT A MÉRGET, AMELYET A RÁKOSI-FÉLE DIKTATÚRA PRÓBÁLT HOSSZÚ ÉVEK ÓTA NAPONTA LEGYÖMÖSZÖLNI A TORKOKON. A HAZAI SAJTÓ UGYANÚGY MEGTISZTULÁSÉRT KIÁLTOTT, MINT A RENDSZER EGÉSZE, S MINT MINDEN FORRADALOMBAN, EGYIK A MÁSIK NÉLKŰL NEM IS MŰKÖDHETETT VOLNA.

Rákosi hatalma Sztálin halála után kezdett el repedezni. Az új szovjet vezető, Hruscsov nem volt hízelgő véleménnyel róla. Már 1953-ban Moszkvába rendelte, ahol szemére hányták kompromisszumképtelenségét és személyi kultuszának építését. A következő két esztendőben Rákosi látszólag önkritikát gyakorolt, valójában folyamatosan a miniszterelnökké tett Nagy Imrét próbálta kiszorítani a hatalomból. Ez 1955-ben sikerült is neki, Nagy helyére Rákosi hú embere, Hegedüs András került. 1956. február 14–25. között tartották Moszkvában a Szovjetunió Kommunista Pártjának XX. kongresszusát, ahol Hruscsov elmondta híres beszédét, szembefordulva a sztálini politikával és a személyi kultusszal. Rákosi, a néhai diktátor legjobb magyar tanítványa, nem értett a szóból, így júliusban Hruscsov eltávolította a magyar politikai életből. Az egykori első titkár véglegesen a Szovjetunióba távozott, az ottani vezetés haza sem engedte többé. Bukása előtt maga kérte „felmentését”, többek között ezzel indokolva „döntését”: „a személyi kultusz és a szocialista törvényesség terén elkövetett hibáim megnehezítik a pártvezetőség számára, hogy a Párt figyelmét teljes egészében az előttünk álló feladatokra összpontosítsa.”

MEGSZÓLAL A NÉMA SAJTÓ

Mit tudott minderről a közvélemény, amelynek egy működő társadalomban a sajtó biztosítja a lehető leg szélesebbre tárt információs kaput? Nem sokat. Rákosi önkritikái soha nem jutottak el a tömegekhez, csupán a Magyar Dolgozók Pártja (MDP) szűk vezetése tudott róla. A hruscsovi beszédéről egy szó sem jelenhetett meg, és Moszkva magyarországi vonatkozású hatalmi játszmái is homályban maradtak. A kor legbefolyásosabb orgánuma az MDP napilapja, a Szabad Nép volt. Az újság a Rákosi-féle propaganda kiszolgálójaként funkcionált, ám az elégedetlenség még annak szerkesztőségét is elérte. A koncepciók perek tömegét, a napnál is világosabb politikai hibákat, a gazdasági hanyatlást

Gerő Ernő a Magyar Rádióban.

egyre nehezebb volt megmagyarázni. Lassan az értelmiség is felbátorodott, s egyre többen javasolták, kérték, követelték Rákosi távozását. Ez meg is történt, s bár a vezér Moszkvába utazása történelmi pillanat volt, a hírekre éhes tömeg csak a Szabad Nép szigorúan szerkesztett, háttér-információktól mentes anyagából értesült a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének ülésén történekről. Rákosi utódja Gerő Ernő lett, aki azonban nem tudta megfékezni az egyre jobban és bátrabban szárnyait bontogató sajtó- és szólásszabadság érdekében tett próbálkozásokat. A legjelentősebb fórumnak az Irodalmi Újság számított, amely a Nagy Imre-féle politikai vonalat támogatta, s gyakorlatilag az 1956-os forradalom szellemi táptalajaként funkcionált. Érdekes, de már az említett pártlap, a Szabad Nép szerkesztőségében is elszabadultak az indulatok, olyannyira,

hogy belső tisztogatást kellett elrendelni, melynek során eltávolították a pártot és annak vezetését kritizáló munkatársakat.

ÚJ HANGOK

A forradalom kitörése mintha zsilipet nyitott volna meg az addig tétlenségre és a valóság megszéllőztetéséért súlyos szankciókra kárhóztatott hazai sajtóorgánumok előtt. Az 1956-os események rövidege miatt természetesen elsősorban politikai lapokról beszélhetünk, amelyek régebben betiltott vagy újabb politikai irányzatokhoz, csoportokhoz, pártokhoz kapcsolódtak. Ilyen volt a Népakarat, a Függetlenség, a Kis Újság, a Magyar Ifjúság, a Magyar Szabadság vagy az Új Magyarország. Annak egyszerű oka volt, hogy ennyire gyorsan álltak fel a szerkesztőségek

és ilyen ütemben tudták elkészíteni és utcára juttatni az újságokat: semmiféle engedélyre nem volt szükség a lapindításhoz. Az események legnagyobb vesztese természetesen az ezerszer elátkozott propagandalap, a Szabad Nép lett. Bár a szerkesztőségben villámgyorsan többségbe kerültek a változást követelő újságírók, s október 23-án vezércikkben álltak a forradalmi ifjúság követelése mellett, a tömeg még aznap megrohmozta a pártlap székházát. Az újság annyira lejáratta magát az éveken keresztül harsogott rosszízű propagandával, amit néhány nap alatt képtelen volt feledtetni. A lap október 29-én jelent meg utoljára, de hiába próbált nyilvánvaló hitet tenni a forradalom mellett, „az utcákon inkább égették, mint olvasták”. A kommunisták az akkor létrejött Magyar Szocialista Munkáspárt Ideiglenes Intézőbizottságának döntése értelmében megszüntették a Szabad Népet, és november 2-től új pártújságot indítottak Népszabadság néven.

MEGJELENIK A MAGYAR HONVÉD

A régi és új lapok tengerében felbukkant egy újság, amely önmaga definiálása és a mögötte álló intézmény révén is az egyik legfontosabbá vált a forradalom eseményeiben: a Magyar Honvéd.

A Honvédelmi Minisztérium (HM) saját napilappal, a Néphadsereggel rendelkezett 1948 óta. Az, hogy „rendelkezett”, szó szerint értendő. A tárca tisztviselői által vezérelt irányítással működő újság nyolc éven át zökkenőmentesen prosperált a Rákosi-rendszer kívánalmainak megfelelően. Október 23-án azután – ha rövid időre is – minden megváltozott. A Bajcsy-Zsilinszky úton lévő szerkesztőségben Zsolt Róbert százados, ügyeletes szerkesztő munkatársai egész nap a várost járták, színes és izgalmas tudósításokat hoztak a tüntetések helyszíneiről. A százados felsőbb utasításra várt: mi jelenhet meg és mi nem? Miután közelgett a lapzárta, az utasítás azonban csak nem akart megérkezni, Zsolt Róbert úgy döntött, propaganda-anyagok helyett a helyszíni riportokkal

tölti meg a másnapi lapszámot. Már majdnem végeztek az előkészítéssel, amikor este megjött az ukáz a HM-ből: kiemelt helyen Gerő Ernő, az MDP Központi Vezetőségének első titkára által mondott rádióbeszédet kell közölni, azon túl csak semleges, a témához és a nap eseményeihez nem kapcsolódó anyagok jelenhetnek meg. Bár a szerkesztőségben szinte senki nem értett egyet a paranccsal, a katonás fegyelem még erősebbnek bizonyult mindennél, így a lapot ennek szellemében tördelték újra. Leközölték a beszédet, amelyben Gerő a tüntetéseket sovinsztának, nacionalistának és provokációnak bélyegezte, magáról a felkelésről azonban egy betűt sem írtak. A hatás nem maradt el: másnap a Nyugati pályaudvar előtt a fel-dühödött tömeg nemcsak egyszerűséggel miszlikbe tépte, majd felgyújtotta a kikerült példányokat. Az események felgyorsulásával a szerkesztőségben is nyilvánvalóvá vált, hogy változtatni kell. Október 28-ig csak néhány példány jelent meg a hivatalos propagandát szajkózva, ám az újságírók már nem voltak hajlandók aláírni a cikkeket. Aznap aztán végre a kormány sem

ellenforradalomként, hanem nemzeti demokratikus mozgalomként definiálta a történeteket, ezzel pedig meglazult a katonai lap körül a cenzúra gyeplője. Az újság forradalmi tanácsot alakított Firon András százados elnökletével. Itt döntöttek arról, hogy a lapot a tényeknek, a valós események bemutatásának szentelik. Az új koncepcióhoz új nevet is

választottak: megszületett a Magyar Honvéd, a honvédség hivatalos lapja, amely minden nap délben került az utcákra. A legfőbb szempont a reális és pártsemleges, mindenféle ideológiától mentes tájékoztatás volt. Az első szám október 30-án jelent meg. Az ötvenezer példányban nyomott újsággal százötven rikkancs indult útnak Budapest utcáin, s az olvasók az utolsó darabig elkapkodták a lapot. A négyoldalas újság fejlécében a Kossuth-címer szerepelt a függetlenség szimbólumaként, a cím alatt pedig külön sorban állt a legfontosabb mondat: „A Magyar Honvédség lapja”. Mottóként Vörösmarty Szózatának első sorait nyomtatták a címdalra.

A külső megújulása természetesen teljes tartalmi változással párosult. A szerkesztőség tagjai valósággal lubickoltak a cenzúramentes légkörben. Izgalmas, színes tudósításokat szállítottak, ott voltak mindenhol, ahol történt vagy történhetett valami érdekes. Mai napig legendás példa Fraknoi Iván őrnagy riportja a Rákosi- és a Gerő-villáról. (Gerőt a szovjetek október végén kimenekítették az országból.) A Magyar Honvédnak volt ráadásul egy óriási előnye a többi újsághoz képest. A Honvédelmi Minisztérium pontos és részletes információkkal látta el, így a szovjet csapatok záhonyi határátlépéséről és előrenyomulásáról is ők számolhattak be elsőként.

AZ UTOLSÓ BÁSTYA

A szovjet invázió napján, november 4-én a Magyar Honvéd elhallgatott. Pár nap kellett hozzá, hogy az újságírók magukhoz térjenek a sokkból, és újra beüljenek szerkesztőségi székeikbe. Ismét munkához láttak, mondván, a helyzet fokozott aktivitást követel a sajtó részéről. November 12-én jelent meg a következő szám, amelyben Magyarország függetlenségét követelték. Másnap a magyar hadsereg helyzetét elemezték a megvál-

VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLJETEK!

SZABAD NÉP

A MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJÁNAK KÖZPONTI LAPJA
X. ÉVFOLYAM, 28. SZÁM ÁRA 50 FILLÉR VASÁRNAP: 100 BARSZUS

Geóf. Emőd elvtárs Únnapi beszéde
Közzéadva a Magyar Honvédség Lapjában
Rákosi Mátyas elvtárs beszéde
Üdvözlő hírekkel Rákosi elvtárs születésnapján

A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának üdvözlése
A Magyar Dolgozók Pártjának Központi Vezetőségének és a Magyar Néphadsereg Alkalmazottainak levele Rákosi Mátyas elvtárs 60. születésnapjára

A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának üdvözlése
A Magyar Dolgozók Pártjának Központi Vezetőségének és a Magyar Néphadsereg Alkalmazottainak levele Rákosi Mátyas elvtárs 60. születésnapjára

A Néphadsereg Eredményei
A Magyar Honvédség Lapja

Ünnepi est az Állami Operaházban Rákosi Mátyas elvtárs 60. születésnapja alkalmából

SZABÓ FERENC

jára utcára a Magyar Honvéd, benne Vajda Gábor szerkesztő rekviemnek is beillő vezércikkével, amelyben szabadságot és függetlenséget kívánt nemzetének, egyben kijelentette: a forradalom nem bukott el, eszméje tovább él.

A szerkesztőség még elkészítette a Magyar Honvéd 12. számát, az azonban már soha nem jelent meg. Az új hatalom gyorsan és eredményesen hallgattatta el mindazokat, akik a forradalom mellett tettek hitet. Münnich Ferenc, a fegyveres erők és a közbiztonsági ügyek minisztere egy tollvonással szüntette meg a Magyar Honvédet, újságíróit és szerkesztőit pedig szigorú vizsgálat után többnyire száműzték az értelmiségi színtérről. A Magyar Honvéd sok laptársánál

tozott szituációban, s a rend megszállás mellett kardoskodtak. November 22-én egyedüli orgánusként a Magyar Írószövetség nyilatkozatát hozták a címlapon, hitet téve a szövetség mellett, mely „a magyar nép forradalmi követeléseit maradéktalanul magáévá teszi és azokért minden erejével harcol.”

Azt már tudni lehetett, hogy a Magyar Honvéd sorsa megpecsételődött. Az újonnan felállított szovjet vezérlésű kormány, háta mögött az idegen fegyverekkel, nem tűrte a kritikát és a reformgondolatokat. November 23-án, éppen egy hónappal a forradalom kirobbanása után került utol-

később kapcsolódott be a forradalmi eseményekbe, ám mindenki másnál tovább bírta. A legtöbb újságot már régen betiltották, a nyomdákat a szovjetek őrizték, amikor „A Magyar Honvédség lapja” még mindig küzdött saját eszközeivel az ország igazáért.

A forradalom vérbe borításával – és az azt követő döbönt csend évei alatt – a magyar sajtó visszakerült oda, ahonnan kitört október 23-án. Újra a rendszer kiszolgálójává, a propagandagépezet részévé vált. A honvédség hivatalos lapja újra a Néphadsereg lett, és 34 évet kellett várni, hogy a Magyar Honvéd feltámadjon. A rendszerváltás utáni új lap első száma szimbolikusan 1990. március 15-én jelent meg.

OROSZ GÉPEK KÍNÁNAK

A Komszomolszk Na Amure-ban működő Gagarin Repülőgépgyár még 2016-ban leszállítja Kínának az első négy Szuhoj Su-35S vadászbombázó repülőgépet. Az Oroszországgal 2015 novemberében kötött szerződés szerint 2018-ig összesen 24 modern Su-35S-t kell átadni a kínai légierőnek. Az üzlet értéke a becslések szerint eléri a kétmilliárd dollárt. Mivel az ázsiai hatalom korábban lemásolta és gyártotta a Su-27/30 család általuk megvásárolt példányaikat, szakértők szerint éveken belül megjelenhet a Su-35S „kínai” változata is. Ez pedig komolyan sértheti majd az orosz fegyverexport érdekeit.

TASZSZ

LÖVEGMODERNIZÁLÁS

A BAE Systems modernizálhatja a brazil hadsereg önjáró lövegeit. A szerződés értelmében az amerikai haderő készleteiből korábban átvett harminckét darab 155 milliméter űrméretű M109A5 löveget építik át A5+ változatra, kifejezetten a brazil igényeknek megfelelően. A járművek új digitális tűzvezető, műholdas navigációs, valamint digitális kommunikációs rendszereket kapnak. A munkálatokat az Egyesült Államokban végzik el, az odaszállított lövegek felújítását pedig már idén októberben megkezdik. A tervek szerint 2018 végére már mind a harminckét M109A5+ a brazil hadsereghez kerül. A BAE Systems emellett kiképzési, logisztikai és karbantartási segítséget is nyújt a modernizálás mellé.

BAE Systems

NEM SZÉP, DE GYORS

Az Alabama állambeli Mobile-ban vízre bocsátották az amerikai haditengerészet nyolcadik nagy sebességű szállítóhajóját. A különleges, katamarán kialakítású USNS YUMA (EPF 8) feladata a hadszíntereken belüli gyors csapat- és anyagszállítás: 600 tonna terhet 35 csomós sebességgel képes elszállítani akár 1200 mérföld távolságra. A hajó rendelkezik repülőfedélzettel, ahol közepes szállítóhelikopterek is leszállhatnak. A beépített rámpán keresztül pedig a járművek, a szállításhoz előkészített helikopterek ki- és berakása hajtható végre. Az alig három méter merülésű járművel még a kevésbé kiépített, kisebb kikötők is könnyen használhatók.

Amerikai Haditengerészet

BOEING: EZT KÍNÁLJUK MI

A Boeing bemutatta az amerikai légierő következő generációs oktatógépének szánt repülőjét. A Saab-bal közösen fejlesztett Boeing T-X nevű modell a cég szerint a jelenlegi legmodernebb technológiákat használja fel, és üzemeltetése is olcsóbb lesz, mint a jelenlegi, többször modernizált T-38 Talon sugárhajtású oktatógépeké. Az egy hajtóműves Boeing T-X jellegzetessége a kettős függőleges vezérsík, a kiváló kilátást biztosító, kétüléses, tandem-kialakítású pilótafülke és az ötödik generációs vadászgépekre jellemző digitális műszerfal. A tervek szerint a légierő tenderét megnyerő cégnek 2024-re kell hadrendbe állítania az új, sugárhajtású oktatógépet.

Defense News

ÚJ KÉZIGRÁNÁT KÉSZÜL

Új típusú kézigránát fejlesztésén dolgoznak a Picatinny Arsenal mérnökei. Az amerikai hadsereg számára készítik az új generációs repeszgránátot, amely alternatíva lesz a jelenleg egyedülként hadrendben tartott M67-es repeszgránát mellett. Érdekesség, hogy több mint 40 esztendeje ez az első ilyen fegyverfejlesztés az Egyesült Államokban. Az új gránát egyetlen kapcsoló elfordításával lehet majd repesz- és – a nyomáskülönbséggel – romboló hatása, a harc közben kialakult körülményeknek megfelelően. A fejlesztésbe bevonták a mostani hadszíntereken harcoló lövészkatonákat is. A tervek szerint a tesztelések 2020-ban kezdődhetnek meg.

Picatinny

VÍZEN A MÁSODIK

Szeptember 17-én Mumbai kikötőjében bocsátották vízre az indiai haditengerészet második, Visakhapatnam-osztályú, hazai fejlesztésű és építésű, irányított rakétás rombolóját, az INS MORMUGAO-t. Az úszó egység több mint 30 csomós sebességre is képes a meghajtásáról gondoskodó 2+2 gázturbina segítségével. A hajók és szárazföldi célpontok ellen tizenhat BrahMos cirkálórakéta, a repülőgépek és helikopterek ellen pedig harminckét – izraeli gyártmányú – Barak 8 irányított légvédelmi rakéta indítható a függőlegesen beépített cellákból. A hajó fő tüzfegyvere egy 127 milliméter űrméretű, az orra szerelt OTO Melara SRGM löveg, míg a légi célok ellen további négy, 30 milliméteres AK-630 gépágyúrendszer alkalmazható.

DefenseTech

MEGEMLÉKEZÉS ▶

Az afganisztáni Mazar-e Sharifban szolgálatot teljesítő magyar katonák szeptember 7-én, a Camp Marmal táborban, a Hősök Falánál főhajtással és tiszteletadással emlékeztek Kolozsvári György posztumusz hadnagyra, aki hat éve – a magyar katonák konvoját ért támadás során szerzett súlyos sebesülése következtében – ezen a napon hunyt el. A hősi halált halt bajtárs emlékét Katona Csaba alezredes idézte fel a megemlékezésen. Beszéde után Wéber Levente ezredessel közösen koszorút helyeztek el az emléktáblánál, majd a részt vevő katonák is meggyújtották az emlékezés mécseseit és lerótták tiszteletüket.

Kép és szöveg: honvedelem.hu

MŰVELETRE ▶ KÉSZEN

A Koszovóban állomásozó MH KFOR Kontingens tizenötödik váltásának manőverszázadai a portugál, svájci, német, amerikai és ukrán kontingensek katonáival együttműködve készültek fel a teljes műveleti képesség (Full Operational Capability – FOC) elérésére. A közös kiképzés során alapvetően a tömegkezelés különböző részfeladataira, illetve a járőrözésre koncentráltak; felkészülésük során MEDEVAC-gyakorlatot és gyújtóeszközök elleni (fire phobia) kiképzést is végrehajtottak. A Charlie század katonái a Fox III. elnevezésű, teljes készenlét elérését célzó zárógyakorlaton bizonyították alkalmasságukat, néhány nappal később pedig a Delta század is elérte a teljes műveleti készenlétet.

Kép és szöveg: MH KFOR-15

JÁRŐRVERSENY ▶ KOSZOVÓBAN

A KFOR nyugati többnemzeti harccsoportjának bázisán, Pečben rendezett járőrversenyen nyolc nemzet tizennégy csapata – köztük az MH KFOR Kontingens 15. váltásának két magyar egysége – küzdött meg egymással és az akadályokkal. A combat fitness megmértetésén kúszás, sebesültszállítás, gyakorlókézigránát-dobás és lőszeresláda-cipelés volt a feladat, a harcászati menet során pedig lövészet, gépjárműtolás és sebesültellátás is várt a versenyzőkre. A nyugati többnemzeti harccsoport olasz parancsnoka, Giovanni Giagheddu ezredes a záróünnepségen valamennyi nemzet katonájának megköszönte a részvételt és gratulált a csapatok teljesítményéhez.

Kép és szöveg: Kozák Piroska százados

Az MH KFOR Kontingens 15. váltásánál tett látogatást Huszár János vezérőrnagy, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka. A tábornok a pristinai KFOR-főparancsnokság élén történt beosztásváltás alkalmából rendezett ünnepségre érkezett Koszovóba, s átadta a dr. Simicskó István honvédelmi miniszter által adományozott kitüntetést a békefenntartó misszió leköszönő parancsnokának, Guglielmo Luigi Miglietta vezérőrnagynak. A rendezvényt követően Huszár vezérőrnagy a Novo Seló-i táborban állománygyűlésen beszélgetett a magyar katonákkal, a pristinai Slim Lines táborban pedig találkozott Francisco Sousa alezredessel, a KFOR harcászati tartalék zászlóaljának parancsnokával is.

Honvedelem.hu; fotó: MH KFOR-15

◀ PARANCSNOKI LÁTOGATÁS

Magyar katonák is indultak a Bosznia-Hercegovina fővárosában megtartott félmaratoni futóversenyen. A rendezvényt a Szarajevóban települő EUFOR- és NATO-parancsnokság is támogatta. A művelési területen szolgáló magyar katonák közül a teljes távot négyen egyénileg teljesítették, hárman pedig váltóban versenyeztek. Az idén tizedik alkalommal megrendezett sportesemény népszerűségét mutatja, hogy a szakadó esőben is több mint ezren vágtak neki a 21 kilométeres távnak. A szervezők a nevezési díjból befolyt összeget a hátrányos helyzetű gyermekek támogatását szolgáló alapítványnak ajánlották fel.

Jely Gusztáv őrnagy

Fotó: Váraljai Zsolt zászlós

◀ FÉLMARATONT FUTOTTAK

Az ENSZ Ciprusi Békefenntartó Misszió (UNFICYP) megbízott főparancsnoka, Tim Wildish ezredes – kiemelkedő helytállásuk jutalmaként – elismerő oklevélben részesítette a magyar kontingens négy katonáját. Átlagon felüli teljesítményéért Nagy Zsolt zászlós, Szilágyi István Zsolt törzsőrmeister, Szabó Péter Gyula őrmester és Felföldi András szakaszvezető vehette át a misszió katonai vezetőjétől a kitüntető oklevelet. Az UNFICYP parancsnokságán rendezett ünnepélyes ceremónián a misszió magas rangú vezetői is megjelentek, s kifejezték elismerésüket és tiszteletüket a jutalmazottaknak.

Csehi Attila törzszászlós

Fotó: UNFICYP

◀ FŐPARANCSNOKI ELISMERÉS

Terrorháló 2.

GYEREKEK HÁBORÚJA

BÁR A VILÁGOT FOLYAMATOSAN SOKKOLJA AZ „ISZLÁM ÁLLAM” VÉRES PROPAGANDA-HADJÁRATA, VAN EGY OLYAN TEVÉKENYSÉGE IS A TERRORSZERVEZETNEK, AMELLYEL A NYUGATI TÁRSADALMAK SEMMIT NEM, VAGY CSAK ALIG VALAMIT TUDNAK KEZDENI. EZ A GYEREKEK ÉS A KÜLFÖLDI FIATALOK BEVETÉSE, AMELY AKÁR ÉRTELMEZHETŐ A PSZICHOLÓGIAI HADVISELÉS RÉSZEKÉNT IS.

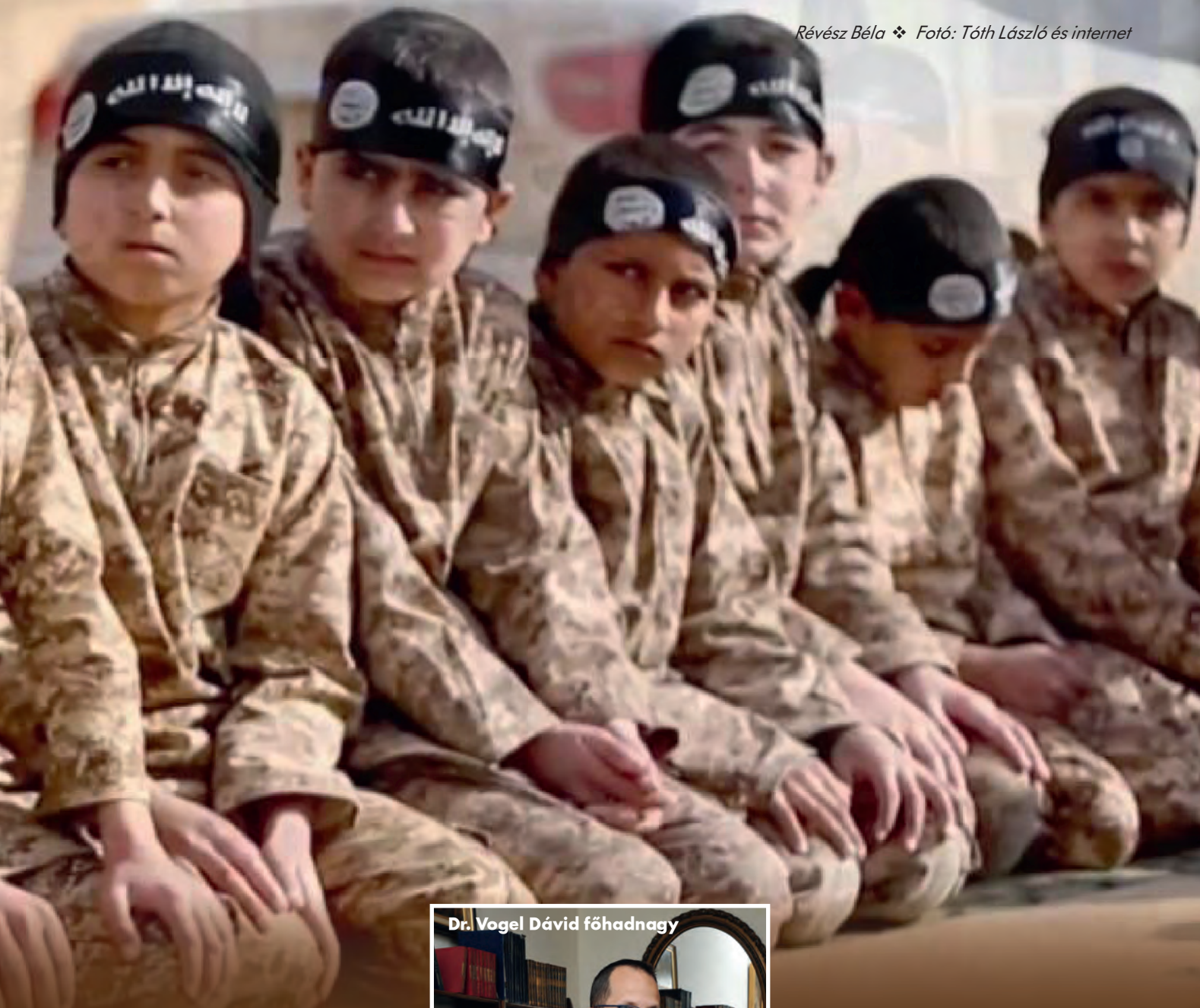
A gyerekkatonák alkalmazása nem új keletű dolog a történelemben. Elég csak a francia gyerekek 1212. évi kereszties hadjáratára gondolni, illetve az európai szabadságharcokban részt vett fiatalokra, sötétebb példát említve a Hitlerjugendre. Az utóbbi évtizedekben főként az Afrikából érkező hírekre kapjuk fel a fejünket a gyerek-

katonák kapcsán, az „Iszlám Állam” (Islamic State of Iraq and the Levant – ISIL) azonban a gyermekek elleni borzalmak tekintetében is hamar listavezető lett. A fiatalok behúzása a terrorszervezetbe kétféle módon történik: elrabolják vagy toborozzák őket. Az ISIL mindkettőt hatékonyan műveli – felmérhetetlen károkat okozva a gyermekeknek.

HATÉKONY ÁTNEVELÉS

Az ISIL gyerekrablásai brutálisan egyszerű technikán alapulnak. Ha olyan területet foglalnak el, amelyen vallásilag vagy ideológiailag számukra nem elfogadható népesség él, beindul a könyörtelen „rutinjárás”.

– Főleg a kurd etnikumhoz tartozó jazidik esetében gyakori ez, amely

Dr. Vogel Dávid főhadnagy

egy nagyon zárt, egyik nagyobb vallási irányzathoz sem tartozó csoport. Amikor az „Iszlám Állam” katonái elfoglalnak egy jazidi települést, a férfiakat lemészárolják, a nőket és a fiatal lányokat pedig elviszik szexrabszolgának. Az öregnek tartott asszonyokat szintén kivégzik. Az egészen fiatal gyerekeket átnevelő táborokba hurcolják, ahol programszerű agymosásnak vetik alá őket – részletezi az eljárást dr. Vogel Dávid főhadnagy, a Honvéd Vezérkar Tudományos Kutatóhelyének (HVK TKH) hadműveleti tisztje.

Agymosás alatt persze nem kell túl bonyolult eljárásra gondolni. Nem kifinomult technikáról van szó, ám az átnevelési program éppen ijesztő egyszerűségében hatásos, mivel az állandóságra és az ismétlésre épül. Az iszlám hit „elkalifásított” értel-

mezése az alapja mindennek. A gyerekekkel a Korán bizonyos részeit ismételtetik szüntelen, addig, ameddig a szavak el nem vesznek valós jelentésüket, és az ISIL ideológiájának megfelelő, annak magyarázatával ellátott új jelentést nem kapnak.

– A büntetés szintén szerves része a folyamatnak. Rendszeres a fizikai fe-

nyítés, a verés. A napirendjük olyan, mint egy felnőtté: hajnali kelés, gyakorlatozás, ideológiai nevelés. A kiképzés napi 13 órán át is tarthat. Ezalatt lövészetre, robbantásra és közelharcra is tanítják a gyerekeket. Utóbbi jellemzően egymáson gyakorolják, élesben, nem imitált ütésekkel. Itt sajátítják el a lefejezés és a torokátvágás technikáját is. Abszurd belegendolni, de alapvetően játék babákon gyakorolnak. Amivel más gyerek játszik, azon ők a gyilkolási tudásukat tesztelik – mondja Vogel főhadnagy.

A vizuális propaganda a gyerekkatonák kiképzésénél is óriási szerepet játszik. Videókat nézetnek velük, hogy szokják a brutális látványt, a kivégzéseket, és minél hamarabb elfogadják, hogy nekik is a látottak alapján kell cselekedniük. A módszer

sajnos abszolút működőképes: ezek a gyerekek bizonyos idő elteltével habozás nélkül képesek gyilkolni az ISIL nevében, annak eszméiért.

TABUK NÉLKÜL

A jazidik több hónapos kiképzés után először kisebb feladatokat kapnak. Nem küldik őket egyből akcióba, egy darabig még tesztelik megbíz-

hatóságukat, lojalitásukat és elkötelezettségüket. A terrorszervezetnél rengeteg logisztikai háttérfeladatot is el kell végezni, olyan dolgokat, amelyek első pillantásra nem tűnnek fontosnak. De az ISIL klasszikus katonai mintára épül fel, ott is minden csavarnak a helyén kell lennie, különben leáll a gépezet. A gyerekek elkötelezettségével azonban az esetek zömében nincs gond.

– A kisebbekben még nincsenek meg azok a morális gátlások, amelyek egy egészséges szocializációs folyamatban később kialakulhatnak. Nem ismerik a tabuk, az erkölcsi tiltások fogalmát. Ha egy kisgyereket évek óta arra nevelnek, hogy fegyvert viseljen, és gyilkolni tulajdonképpen dicsőség, semmiféle ellenérzése nem lesz, hiszen tanulási folyamatából teljes mértékben kimaradnak az alternatív lehetőségek. A gyerekből a legkönnyebb gondolkodás nélküli robotot formálni. Mindehhez párosul egy sajátos pszichológiai nyomás. Az ISIL a gyerekek számára az erős, megroppanthatatlan, „győzelemre ítélt” szervezet képét mutatja, s ezzel állítja szembe

„Amit te otthon játszol, mi élesben csináljuk a csatamezőn.”

a kicsik addigi életét, mintegy arra mutatva rá, hogy a szülei és a közössége nem tudta megvédeni, de az ISIL táborában biztonságban érezheti magát, ott semmi baj nem érheti. A gyerek azt már felfogja, hogy fegyverrel a kezében, háta mögött az ISIL-közösséggel hatalma van. Az, hogy ezt a hatalmat mire használja, az már egy sajnálatosan bonyolult kérdés – részletezi a HVK TKH hadműveleti tisztje.

Az „Iszlám Állam” a harcosok új generációját képezi ki a toborzott vagy elrabolt gyerekek bevetésével. Egy 2015-ös kimutatás szerint mintegy ezer, 16 évnél fiatalabb fiú lett az ISIL tagja egy esztendő alatt. Ebből több mint félszázan estek el, nyolc esetben öngyilkos merényletre használták őket. Híres és sokkoló videókat láthatunk az „Iszlám Állam” foglyait lefejező vagy éppen felrobbantó kisfiúkról, akiknek arcán büszkeség látszik tettük végrehajtása után. Vogel főhadnagy szerint a gyerekek propaganda-videós felhasználása kettős üzenetet hordoz.

– Egyfelől része a pszichológiai hadviselésüknek. Egyfajta kegyetlen,

gúnyos válasz a mi keresztény alapon álló gyereknevelési módszereinkre. Nálunk a gyerek szent, az esetek többségében olyan környezetben szocializálódik, ahol ő áll a középpontban, minden szeretetet, védelmet és törődést megkap, ami a fejlődéséhez szükséges. Afrikában vagy a Közel-Keleten ez eleve másképpen van. Az ISIL-gyerekek szerepeltetése és kiképzése egyfajta provokáció a nyugati társadalmak felé, amelyeket sokkol, hogy kiskorúakat használnak gyilkolásra. Másfelől erős jelzésértéket hordoz az ISIL utánpótlását illetően. Saját generációt nevelnek ki, olyan fiatalokat, akik már az ő értékrendjük szerint gondolkodnak és cselekszenek. Ha valakinek erről a Hitlerjugend jut eszébe, az nem a véletlen műve, az alapelv ott is ez volt, bár a módszerek mások – mondja Vogel főhadnagy.

Természetesen nem mindenkinél működik az agymosás. Sokan próbálkoznak szökéssel, van, akinek sikerült is. A változó hadi helyzet hatására többeket kiszabadítottak az ISIL karmaiból. Ezek a gyerekek borzalmas dolgokról számoltak be, történeteik még a sokat tapasztalt szakértőket is megdöbbenítették. De mit lehet tenni egy agymosáson átesett fiatallal, akinek szüleit meggyilkolták, és hónapokig, évekig sulykolták bele az ISIL egyedüli üdvözítő voltát? A HVK TKH tisztje szerint van visszaút számukra, még ha rögös is.

– Bonyolult dolog. Egy nyolcéves gyereket a nyugati jog szerint nem lehet például háborús bűnösneként kezelni, így alapvetően a reintegráción

van a hangsúly. Pszichológusok hada foglalkozik a problémával, a jelek biztatóak. Hónapok munkájával a folyamat elkezd visszafordulni. Gyakorlatilag fordított agymosásnak kell alávetni őket, persze pozitív eszközökkel, nem úgy, ahogyan az ISIL tette. Nagyon kell rájuk figyelni. Ha elveszük tőlük azt az ideológiai háttérrel, amelyben szocializálódtak, légüres térbe kerülnek, nem lesznek értékeik, eltűnnek a beléjük sulykolt kötődések. Ezt valamivel ki kell tölteni, valamivel pótolni kell, hogy azt érezhessék, nem csak gyilkolás útján lehetnek tagjai egy befogadó közösségnek.

ÉLŐ JÁTÉK, SZABAD GYILKOLÁS

Az ISIL óriási hangsúlyt fektet a nyugati országok fiataljait megcélzó toborzási propagandára is. De minek a hatására dönt úgy egy francia tizenéves, hogy nekilődül az ismeretlennek, és csatlakozik a terrorszervezethez? Nem meglepő, hogy az „Iszlám Állam” internetes agymosással próbálkozik az ilyen esetekben. Egy francia elemzés szerint mintegy kétezer olyan fiatalkorú van, akik az ISIL propagandájának hatására azonosultak a radikális iszlám tanaival. A terrorszervezetnek mindenhol vannak toborzósejtjei; ezek az olyan fiatalokat célozzák meg tevékenységükkel, akiknek a szociális körülményei nem ideálisak, akár anyagilag, akár nevelési szempontból. A potenciális csatlakozót megkeresik, és ráveszik,

hogy töltsön le egy biztonságos, titkosított levelezőszoftvert. Ezen keresztül aztán videók és célzott üzenetek tucatjait küldik neki naponta. A dolog valóban ennyire egyszerű, az agymosás máris beindul, és – a nagy számok törvénye alapján – működik is. Vogel főhadnagy a csatlakozási hajlandóság másik szegmensére is rámutat.

– Ott a kalandvágy bennük, amely a történelem során többször csábított már fiatalokat a háborúba. Másfelől erősítheti a csatlakozási vágyat a nihil, a céltalanság is, amelyben a fiatalok a hétköznapiak során élnek a legfejlettebb társadalmakban. Történelmi pillanatnak érzik, amelyben részt akarnak venni. „Megtehetsz következmények nélkül dolgokat” – dől rájuk a propaganda, ők pedig elhiszik, hogy ami Európában tabunak számít, mindaz az ISIL területén természetes vagy éppen dicsőség – mondja Vogel főhadnagy, majd egy egészen megdöbbentő propaganda-fogást hoz fel példaképpen az ISIL eszköztárából.

– A számítógépes játékokon szocializálódott fiatalok, akiknek mindenük megvan, nem tudnak lassan határt húzni a realitás és a virtuális valóság között. A játékokat nem véletlenül említem, mivel konkrét példánk van rá. Az ISIL propagandagépezete odáig ment, hogy a világ egyik legnépszerűbb játékát, a Grand Theft Auto V-öt használta fel videóiban saját eszméi terjesztésére, illetve toborzási célokra. A videók, a játék-mutációk elé oda is írták: azt, amivel te otthon játszol, mi élesben csináljuk a csatamezőn. Az üzenete éppen ez: megteheted a valóságban is, amit eddig szórakozásnak hittél. A videók alatt az ISIL által feltöltött toborzózenék mennek, megjelennek az „Iszlám Állam” lobogói és jelképei. Az „átírt” verziókban rendszeres gyilkolnak, katonai konvojokat semmisítenek meg, buzdítva a fiatalokat a Nyugat elleni háborúra. Itt megint az a szurreális helyzet áll elő, amikor a Nyugat termékeit fordítják a Nyugat ellen. Lehet persze ezt gyermektegy próbálkozásnak tekinteni, de ez csak egy az ISIL ezer trükkje közül.

TÜNETI KEZELÉS

Köztudott, mennyire nehézkesen reagálnak a nyugati sajtóorgánumok és a különböző médiaplatformok az ISIL propagandájára. A közelmúltban néhány francia újság csatlakozott ahhoz a kezdeményezéshez, amely szerint nem jelentetik meg többé öngyilkos merénylők nevét és arcát, nem asziszisztálnak a mártírkultusz kialakításához és az ISIL tagjainak reklámozásához. Néhány hónappal ezelőtt a JIGSAW, a Google egyik leányvállalata rukkolt elő egy új ötlettel, amely kifejezetten az ISIL propagandájával frissen ismerkedő fiatalokat vette célba. Az elgondolás pofonegyszerű. Ha a Google felhasználókat figyelő robotjai úgy érzékelik, hogy valaki túl intenzíven érdeklődik a terrorszervezet anyagai, videóiról, akkor a kereső találati listáján felülre, azaz első helyekre rendezi az elrettentő találatokat: a videókat a kegyetlenkedésekről, vagy azokat a hittudós-magyarázatok, amelyek rámutatnak, mennyire távol áll az ISIL az iszlám valódi szellemiségétől. Vogel főhadnagy szerint a megoldás példát mutathat, de eredményességével kapcsolatban egyelőre szkeptikus.

– Lehet ez megoldás, de a helyzet ugyanaz, mint a francia lapok esetében. Ha csak egy platform alkalmazza, az önmagában kevés, és nyugati fogalmak szerint akár egyfajta cenzúraként is értelmezhető. Aki valóban a propagandára kíváncsi, az úgyis meg fogja találni egy másik keresőn vagy célzott és nem véletlenszerű kereséssel, esetleg a deepweb bugyraiban. A propaganda elleni ilyen jellegű háború, a Google robotrendszerének erre az esetre specializált fejlesztése, vagy a Facebook és a Twitter profiltörlései kezdetnek jók, de globálisan nem alkalmazhatók minden platformon, mindössze tüneti kezelést jelentenek. A hosszú távú megoldás természetesen az „Iszlám Állam” elpusztítása, valamint tanaik hazugságának – lehetőleg az iszlám világból érkező – bemutatása, rémtetteinek széles körű megismertetése lenne; ez utóbbiak azért, hogy ne válhasson láthatatlan, földalatti terrorszervezetté – véli a Honvéd Vezérkar Tudományos Kutatóhelyének hadműveleti tisztje.

A BIZTONSÁGÉRZETET ERŐSÍTIK

Korunk változó biztonsági helyzetét, a terrorcselekményeket, az erőszakot látva Európában, erősíteni kell a magyar emberek biztonságérzetét. Ezt teszi a Magyar Honvédség, ezen belül pedig az MH Katonai Rendészeti Központ – hangsúlyozta az új katonai szervezet bemutató rendezvényén dr. Simicskó István honvédelmi miniszter. A március 1. óta működő alakulat a szervezési időszak lezárása alkalmából tartott szemlélet, amelynek során a tárcavezető – dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke kíséretében – a statikus és dinamikus bemutatók keretében a katonai rendész járőrök ellenőrző tevékenységét, a különböző katonai közelharcelemek, illetve technikák demonstrálását is megtekintette.

Gyergyói Zsolt; fotó: Dévényi Veronika

SZŐKE LAVINA

A Szőke Lavina 2016 (Blonde Avalanche 2016) gyakorlat zárásaként a TISZA Többnemzeti Műszaki Zászlóalj katonái a romániai Szatmárnémeti közelében található vízi gyakorlótéren adtak számot tudásukról. Az idei erőpróbán egy árvízi katasztrófavédelethez szimuláltak, amely során minden nemzet (magyar, román, szlovák, ukrán) elsősorban a saját katonai műszaki képességeit demonstrálta, de a hangsúlyt a közös munkára helyezték. Mivel idén Románia volt a vezető nemzet, a legnagyobb számban román katonák és technikai eszközök vettek részt a kiképzésen, amelynek törzsvezetési szekciója is volt. A többnemzeti zászlóalj már tizennégy éve működik. Az alakulatban hazánkat az MH 5. Boeszkai István Lövészdandár művelettámogató műszaki zászlóaljának, valamint harctámogató műszaki századának állománya képviseli.

Nyulas Szabolcs; fotó: Rácz Tünde

BŐVÍTETTÉK TUDÁSUKAT

Második alkalommal – ezúttal Svédországban, a svéd haderő GÖTA Műszaki Ezredének támogatásával – rendezték meg azt a nemzetközi gyakorlatot, amelynek keretében a résztvevők a rögtönzött robbanóeszközök elleni tevékenységgel (Counter-IED) kapcsolatos ismereteiket gyarapították. A Bison Counter 2016 elnevezésű rendezvényen huszonegy nemzet közel ezer katonája közösen sajátította el a rögtönzött robbanószerkezetek elleni védekezés komplex eljárásait. Magyarországot a MH Altiszti Akadémia nemzetközi kiképző alosztályának három tagja, Vincze István és Balázs Zoltán zászlós, valamint Kondor Ádám főtörzsőrmester képviselte, akik C-IED kiképzői ismereteiket a gyakorlatban is jól kamatoztatták.

V.I.; fotó: internet

NEMZETKÖZI GYAKORLAT

Horvátország és Szlovénia öt gyakorlóterén tíz ország részvételével zajlott le az Immediate Response 16 gyakorlat, amelyen a fogadó országok mellett az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, Magyarország, Montenegró, Macedónia, Albánia, Bosznia-Hercegovina és Koszovó közel kétezer katonája növelte együttműködési képességét. A többnemzeti, zászlóalj szintű, számítógéppel támogatott törzsvezetési, valamint századszintű harcászati gyakorlaton a Magyar Honvédséget az MH 43. Híradó- és Vezetéstámogató Ezred, valamint az MH 86. Szolnok Helikopterbázis katonái képviselték. A gyakorlatot az MH Összhaderőnemi Parancsokság szárazföldi erőinek megbízott főnöke, Horváth Gábor dandártábornok is megszemlélte.

Kép és szöveg: Torba Attila alezredes

SAFETY FUEL 2016

Három nemzet száztizenhat katonája részvételével került sor a Safety Fuel 2016 elnevezésű logisztikai gyakorlatra az MH Pápa Bázisrepülőtéren. A kiképzési rendezvény scenáriója alapján a bázisrepülőtér infrastruktúrájának rombolása következtében szükségessé vált a tábori hajtóanyagellátó-képesség kiépítése. A NATO-tagállamok katonái közösen végezték el a tábori hajtóanyag-ellátó rendszer felépítését és üzemeltetését, amelyhez a technikai eszközöket a három részt vevő nemzet, Németország, Horvátország és Magyarország biztosította. A gyakorlat igazgatói feladatait Král Attila ezredes látta el, a résztvevők szakmai felkészítése pedig a magyar fél irányítása mellett történt.

Nyulas Szabolcs; fotó: Snoj Péter

ÉLETSZERŰ SZIMULÁCIÓ

A Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság és az MH Logisztikai Központ közös kiképzést tartott az MH Anyagellátó Raktárbázis táborfalvai bázisán. A gyakorlat forgatókönyve szerint a honvédségi létesítmény pincéjében keletkezett tűz átterjedt az épület más részeire, majd az erős szél hatására a száraz, bozótos terület is lángra kapott, s a raktárakat veszélyeztette. A hivatásos és a honvédségi tűzoltókhoz öt település mentőcsoportjának tagjai is csatlakoztak, hiszen a tűz keletkezésekor a területen eltűnt egy kiránduló család; őket végül a dabasi járási mentőcsoport légi felderítő egysége találta meg. A gyakorlatot megtekintő Görbe Béla alezredes, az MH Anyagellátó Raktárbázis törzsfőnöke, a Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságot képviselő Ürmösi Károly tűzoltó őrnagy, valamint Gere Imre tűzoltó ezredes, a monori katasztrófavédelmi kirendeltség vezetője egyaránt elismerően szólt a résztvevők felkészültségéről.

Kép és szöveg: Csámpai Attila tűzoltó törzszászlós

A MEGÚJULÁS JEGYÉBEN

A Honvédelmi Minisztériumban tartott vezetői értekezleten dr. Simicskó István tárcavezető leszögezte, hogy a Magyar Honvédség tényleges megújulásának időszakába léptünk, a kormánygarancia értelmében évente a GDP 0,1 százalékkal nő a védelmi költségvetés; mindez tervezhetőséget, világos és kiszámítható helyzetet eredményez. Az értekezleten a honvédelmi miniszter beszélt az elmúlt egy évben elvégzett munkáról és az előttünk álló időszak legfőbb feladatairól is. Mint mondta, a honvédelmi törvény alapján hazánk biztonsága három fő pilléren nyugszik: a Magyar Honvédségen, a szövetségesek erején és az állampolgárok áldozatkészségén. Ezek kölcsönhatásban állnak egymással, és a jövőben mindhárom pillért erősíteni kell. A kijelölt utak és elképzelések adottak: ilyen például a honvédelmi nevelés erősítése vagy a tartalékos rendszer területvédelmi elven történő kiépítése, amely január elsején indul.

Draveczi-Ury Ádám; fotó: Rácz Tünde

PÁRBESZÉD A BIZTONSÁGRÓL

Szöuli Biztonsági Párbeszéd (Seoul Defense Dialogue) névvel szerveztek konferenciát Dél-Koreában. A rendezvény célja a komplex biztonsági kihívásokra adandó lehetséges válaszok megvitatása volt. A 43 ország és nemzetközi szervezet részvételével megtartott fórumon a magyar delegációt Vargha Tamás, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára, miniszterhelyettes vezette, aki felszólalásában hangsúlyozta: mindent meg kell tenni, hogy megakadályozzuk a terroristákat céljaik elérésében, s ehhez elengedhetetlen a nemzetközi együttműködés. A program során koreai–magyar bilaterális találkozóra is sor került, amelyen a felek áttekintették a kétoldalú katonai kapcsolatok aktuális kérdéseit.

Kép és szöveg: Honvédelmi Minisztérium

TANÁCSKOZTAK A VEZÉRKARI FŐNÖKÖK

Az észak-atlanti szervezet tagállamai vezérkari főnökeinek részvételével Horvátországban ülésezett a NATO legmagasabb szintű katonai szerve, a Katonai Bizottság. A magyar delegációt dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke vezette. A résztvevők hangsúlyozták, hogy a NATO-nak képesnek kell lennie a bármely irányból érkező kihívások kezelésére, s rámutattak a migrációs válság és a terrorizmus destabilizáló hatására Európában. A NATO-műveletek áttekintése kapcsán Benkő vezérezredes a nyugat-balkáni régió és benne a KFOR-művelet stabilitásának jelentőségét hangsúlyozta. A találkozó során a magyar, a horvát, a bolgár és a szlovén vezérkari főnökök szándéknyilatkozatot írtak alá a különlegesművelési területén történő nemzetközi együttműködés erősítéséről.

Kép és szöveg: Honvéd Vezérkar

NATO-FUTÁS

Összesen mintegy négyezer-ötszáz – köztük a Magyar Honvédség, illetve további tizenkét NATO-tagország katonái – álltak rajthoz az immár hagyományos, NATO-futás elnevezésű rendezvényen, Budapesten. A 10 km-es megmérettetésre idén is több kategóriában – egyéni, csapatverseny, váltó – lehetett jelentkezni, s a Magyar Honvédség alakulataitól több mint háromezren is a lehetőséggel. A Vérmezőről indult verseny rajtjára dr. Simicskó István honvédelmi miniszter adta meg a jelet, aki maga is csatlakozott a mezőnyhöz, a célba érve pedig úgy fogalmazott: ez a nap ismét bebizonyította, hogy a sport olyan közös nyelv, amely nemzetiségtől, pártállástól, nemtől, kortól függetlenül összehozza az embereket.

Antal Ferenc; fotó: Tóth László

LOVAS HAGYOMÁNYŐRZŐK „VIZSGÁJA”

Bábolnán, a Nemzeti Ménesbirtokon, a Magyar Huszár- és Katonai Hagyományőrző Szövetség szervezésében, a tudományos életben is elismert bíráló szakértők előtt tizennégy csapat és száznegy lovas hagyományőrző végrehajtotta az első minősítő megmérettetést. A „vizsgát” a Honvédelmi Minisztérium is szorgalmazta, hiszen a minősítés megszerzésével erősödhet a kötelék a mai haderő és az elődökét méltó módon megjelenítő csapatok között. A megfelelő minősítést kiérdemlők esetében az őket meghívó állami, önkormányzati, honvédelmi szervezetek biztosak lehetnek abban, hogy katonás, fegyelmezett, az alakisággal tisztában levő partnerrel dolgoznak majd együtt.

Dr. Tóth Gergely százados

Fotó: Magyar Huszár- és Katonai Hagyományőrző Szövetség

NFIU-KONFERENCIA BUDAPESTEN

Budapesten, a magyar NATO-erőket Integráló Elem (NFIU) szervezésében rendezték meg azt a kétnapos nemzetközi konferenciát, amelynek során a magyar és a külföldi szakemberek áttekintették a befogadó elemek kiképzési koncepcióját, a közeljövőben esedékes NATO-feladatok kérdéseit, valamint a már végrehajtott értékelő gyakorlatok tapasztalatait. Az új szervezetek megalakulása óta ez volt az első alkalom, amikor az NFIU-k gyakorlatokkal, kiképzéssel foglalkozó szakemberei személyesen is találkozhattak egymással, és nyílt fórumon cserélhettek véleményt. A magyar NFIU jövő májusban tölt be fontos szerepet a Precise Reception 2017 elnevezésű gyakorlaton.

Kép és szöveg: Harnócz Gyula őrnagy

Kicsomagolni még nem volt időm

KÖZÉPPONTBAN A KIKÉPZÉS

HUSZONHÁROM, SZOLNOKI ALAKULATOKNÁL TÖLTÖTT ÉVVEL, HAT KÜLSZOLGÁLATTAL ÉS MEGSZÁMLÁLHATATLAN GYAKORLATTAL A HÁTA MÖGÖTT APÁTI ZOLTÁN EZREDEST A KÖZELMÚLTBAN NEVEZTÉK KI A HONVÉD VEZÉRKAR KIKÉPZÉSI ÉS OKTATÁSI CSOPORTFŐNÖKSÉGÉNEK CSOPORTFŐNÖKÉVÉ. VELE IDÉZTÜNK MÚLTAT, ÉS ELEMÉZTÜK A JELEN FELADATAIT.

Huszonkét évesen végezte el Apáti Zoltán a Kossuth Lajos Katonai Főiskolát, s 1993-ban hadnagyként azonnal Szolnokra került, az akkor létrehozott MH 88. Légimozgékonyaságú Zászlóaljhoz. Ő volt az egyetlen műszaki tiszt akkori-

ban az alakulatnál, és a mai napig azt a három évet tartja a leggonndalanabb időszaknak pályafutása során, amit szakaszparancsnokként ott töltött.

– Csak a kiképzéssel kellett foglalkoznom. Persze abban a beosztásban is volt felelősség az emberen, de

messze nem annyi, amennyi a későbbiekben – emlékszik vissza a kezdetekre Apáti ezredes.

Akkor még nem tudhatta, hogy Szolnok pályafutásának meghatározó városa lesz. A nyolcvannyolcas neve és feladatrendszere folyamatosan vál-

tozott a haderő-átalakítások során, de a lényege mindig ugyanaz maradt. 1996-ban MH 88. Gyorsreagálású Zászlóalj, négy esztendővel később MH 1. Könnyű Vegyes Ezred, majd 2004-től a tatai dandár zászlóaljaként MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj néven működött 2015 végéig. Apáti ezredes pedig közel tizenöt éven át „hú” maradt a nyolcvannyolcoshoz.

– A legkülönbözőbb beosztásokban szolgáltam a 88-as történetének egyes szakaszaiban. Szakaszparancsnokként kezdtem, voltam századparancsnok-helyettes, hadműveleti tiszt a hadműveleti és kiképzési főnökségen, parancsnokhelyettes, majd a zászlóalj megbízott parancsnoka, amíg parancsnokom, Sándor Zsolt dandártábornok (akkor még ezredes) külföldön folytatta tanulmányait. 2008-ban aztán úgy éreztem, tovább kell lépnem, de hamarosan újra Szolnokon találtam magam. 2008-tól az MH Összhaderőnemi Parancsnokságon szolgáltam tovább. A kiképzési főnökségen dolgoztam, a tapasztalatfeldolgozó részlegnél. Alig több mint egy esztendő múlva lehetőséget kaptam rá, hogy visszamenjek Szolnokra, az MH Béketámogató Kiképző Központ (MH BTKK) parancsnoki beosztásába. Hét éven keresztül ott is maradtam – folytatja történetét Apáti ezredes.

Az MH Béketámogató Kiképző Központ eredetileg 2000-ben alakult meg az MH 1. Könnyű Vegyes Ezred részeként, s elsődleges feladata az volt, hogy az akkor hazai szempontból két legjelentősebb misszióra, a ciprusira, valamint a sínai-félszigetire felkészítse a kiutazó kontingenseket. A Magyar Honvéd-

ség nemzetközi szerepvállalásának növekedésével a központ feladatrendszere az évek folyamán jelentősen bővült. A balkáni és afganisztáni külszolgálatok megjelenése mellett egyre több tanfolyamot, továbbképzést szerveztek. A szervezet „kinötte magát”, így 2004-től már a Magyar Honvédség önálló elemeként folytatta tovább tevékenységét. Abban, hogy öt évvel később Apáti ezredesre esett a választás a parancsnoki poszt betöltésére, nagy szerepet játszott a főtitest gyakorlati tapasztalata is. 1997-ben az ENSZ ciprusi missziójában (UNFICYP) szolgált először, ahol – átvéve az osztrákoktól az athienoui (ciprusi görög falu) szakasz felelősségi területet – ő lett az első magyar szakaszparancsnok. 2000-ben újabb egy évre kapott ugyanott megbízást. 2003-ban már Szarajevóban teljesített külszolgálatot, hat hónapig az SFOR katonai rendfenntartó kontingens századparancsnokaként, az azt követő fél évben pedig a kontingens parancsnokhelyetteseként. 2008 augusztusától Afganisztánban, az MH Tartományi Újjáépítési Csoport (MH PRT) 5. váltásában törzsfőnökként szolgált. A missziók sora

(eddig) 2013-ban zárult számára, amikor a Kabuli Nemzetközi Repülőtér (KAIA) biztonságáért felelős második magyar kontingensnek volt a parancsnoka. Az ezredes természetesen saját tapasztalatait is be tudta dolgozni az MH BTKK programjába, kiképzési struktúrájába.

– A ciprusi külszolgálatról mindig is azt tartottam, hogy kezdésnek nagyon jó, kiváló „tanulómisszió”. Klasszikus békefenntartói feladat, kezdő tisztnek nem is lehetne jobb terep az alapok megtanulásához. Szarajevó szintén kiváló missziós helyszín volt, ott már más feladatokat láttunk el, más körülmények között, hiszen nem kis területre koncentráltuk az erőket, hanem egész Bosznia-Hercegovinában járőröztünk. Olasz ezredbe voltunk ugyan integrálva, mellettünk szlovének és románok is szolgáltak, de egyedül a magyar század volt homogén alegység. Afganisztánban a tartományi újjáépítési csoport megint teljesen más típusú kihívást jelentett. Ott már törzsfőnökként vettem részt a misszióban, feleltem a tábor őrzés-védelméért, működtetéséért és a menetek megszervezéséért. Iskolapéldája volt annak, hogyan lehet az elméletben elsajátított tervezői tudást a gyakorlatba átültetni – részletezi az ezredes, hozzátéve, szakmailag a KAIA-misszió állította a legnagyobb próbatétel elé.

– Ez a beosztásnak köszönhető. Parancsnokként óriási felelősség hárul az emberre. Kétszázharmincnégy katonára figyelni hat hónapon át, és épségben hazahozni őket – ez mindenkit megterhel. Mindegyik misszió különbözik a másiktól, de valamenyinek megvan a maga varázsa és a Magyar Honvédség szempontjából

felbecsülhetetlen haszna. A kabuli azonban tényleg speciális volt. Statikus feladatot kaptunk, a repülőtérhez voltunk kötve, nem úgy, mint például az újjáépítési csoportban, ahol folyamatosan mennünk kellett. Nehéz munkát jelentett a repülőtéren megforduló nagy számú szövetséges katonának és az ott dolgozó mintegy hatszáz civil személynek a biztonságára vigyázni. Óriási volt a forgalom; abban az időben már zajlott az ISAF-erők csökkentése, a táborok bezárása és a szövetséges erők elszállítása. Nem mondhatnám, hogy unatkoztunk, de tény, hogy a helyhez kötöttség sokkal jobban megviseli a katonákat, mint egy szabadabban mozgó

misszió. Nagyfokú monotonitástűrési szükségeltetett hozzá, de nem lehetett belefásulni, nagyon is észnél kellett lenni. Próbáltuk a szakaszokat gyakran mozgatni, átirányítani a rep-tér más pontjaira, eltérő feladatokkal ellátni őket, hogy megtörjük az egyhangúságot. Incidens is akadt, de nem a magyar katonák ellen irányult. Egy alkalommal, a repülőtér ellen intézett támadáskor, egy rakéta a földbe fúródott, anélkül, hogy felrobbant volna, egy másik pedig átrepült a bázis fölött és civil területen zuhant le, de az sem robbant fel. Összegezve: mindegyik misszió hadszíntér- és feladat-specifikus, mindegyikre másképpen kell készülni, még ha az

általános kiképzés ugyanaz is. Éppen ezért mindig megpróbáljuk a hadszíntérről hazatérőktől a lehető legtöbb tapasztalati információt begyűjteni – jegyzi meg a csoportfőnök.

Amikor a speciális feladatokról beszélgettünk, nem mehettünk el szó nélkül a Magyar Honvédség legújabb és egyik legkomplexebb kötelezettsége mellett. A tömeges migráció okozta válsághelyzetre a hadsereg válasza többek között az MH Alföldi Ideiglenes Alkalmi Kötelék volt, amelynek parancsnoki beosztását három alkalommal is Apáti ezredes töltötte be.

– Amikor a balkáni útvonal országai szigorítani kezdtek a beléptetésen, a déli határon ismét tömegével

jelentek meg a migránsok. Ez az ott szolgáló teljesítő katonák számára az eddigiektől eltérő típusú feladatokat jelentett. Nem a gyalogos járőrözésről vagy a felderítő tevékenységről beszélek, azok sok újdonságot nem tartalmaztak. A legnagyobb kihívást egyrészt a logisztikai szervezés és kivitelezés jelentette, másrészt ebben az esetben szorosan együtt kellett – és kell – működnünk a rendőrséggel, segíteni intézkedéseik biztosításában, koordinálni velük a teendőket. Jelenleg is több ezer katona foglalkozik a határ menti feladatok ellátásával. Ezzel azonban missziós területről egyáltalán nem vontunk el embert. Az a nagyjából ezerfős létszám, amely külszolgálatot teljesít, stabil maradt – mondja az ezredes.

A főtisztet 2016. szeptember elsejétől nevezték ki az újonnan létrehozott Honvéd Vezérkar Kiképzési és Oktatási Csoportfőnökség csoportfőnökévé. Az új szervezeti egység fel-

adatköre igen szerteágazó. Stratégiai szinten fedi le az Magyar Honvédség kiképzési és oktatási területét, szoros együttműködésben a szintén most alakult MH Hadkiegészítő, Felkészítő és Kiképző Parancsnoksággal. Többek között szakmailag irányítja mind a hazai, mind a NATO- és EU-kötelékbe felajánlott erők felkészítését, koordinálja a nemzetközi gyakorlatok tervezését, képviseli a Magyar Honvédséget a szakterületét érintő nemzetközi szakmai szervezetek munkájában, kapcsolatot tart a békefenntartó kiképzés tekintetében a nemzetközi szervezetekkel és azok tagországaival, de a csoportfőnökség irányítja a nemzetközi és hazai harcászati értékelő ellenőrzések tervezését és végrehajtását is. Ami az oktatást illeti, a Kiképzési és Oktatási Csoportfőnökség dolgozza ki a katonai felsőoktatás, a tiszt- és altisztképzés szakmai irányait és követelményeit, a honvédségen belüli hazai és külföldi nyelvi képzések felügyeletét, továb-

bá a Magyar Honvédség távoktatási rendszerét is.

Kérdésünkre, hogy eddigi pályafutásának melyik szakaszára emlékszik vissza legszívesebben, Apáti ezredes így válaszolt.

– Több ilyen volt. Már említettem katonai pályám kezdetét. Ahogy magasabb beosztásokba kerültem, egyre több lett a járulékos feladat, ami nagyobb felelősséget, de izgalmas kihívást is jelentett. Zászlóaljparancsnok-helyettesként és megbízott parancsnokként is jól éreztem magam a nyolcvannyolcasoknál. Rengeteg gyakorlaton vetünk részt 2004–2008 között. Akkor már a legmagasabb szinten kellett együttműködni más alakulatokkal. Ráadásul abban az időben hivatalosan tudtam „üzni” azokat a sportokat is, amelyekre kiképzést kaptam: az ejtőernyőzést és a búvárkodást. Nagyon szép időszak volt a BTKK-s is. Sikerült olyan munkakörnyezetet kialakítani, ahol mindenki értette, mit és miért szeretnénk megvalósítani. Persze ott is minden a kiképzésről szólt. Mostani feladataimnak is ennek jegyében fogtam neki. A kiképzési rendszer mindig változik, frissül, alkalmazkodik az aktuális viszonyokhoz. Munka tehát rengeteg van. Még kicsomagolni sem volt időm – mutat az ezredes a fal mellett sorakozó, könyvekkel és huszonhárom év emlékeivel megpakolt papírdobozokra.

A képesség a régi, csak a név változott

HARCRA KÉSZ

COMBAT READY (HARCRA KÉSZ) MINŐSÍTÉST ÉRT EL A BLACK SWAN 2016 ELNEVEZÉSŰ GYAKORLAT KERETÉBEN VÉGREHAJTOTT NATO SOFEVAL ELLENŐRZÉSEN AZ MH 2. KÜLÖNLEGES RENDELTETÉSŰ EZRED KÉT OSZTAGA. A GYAKORLAT ZÁRÁSÁT KÖVETŐ HÉTEN AZ EZRED FELVETTE A MAGYAR KATONAI EJTŐERNYŐZÉS MEGALAPÍTÓJA, VITÉZ BERTALAN ÁRPÁD ŐRNAGY NEVÉT.

Többhónapos felkészülés után nemzetközi gyakorlaton is számot adtak tudásukról az MH 2. Különleges Rendeltetésű Ezred katonái. A Black Swan (Fekete Hattyú) 2016 gyakorlaton a NATO különleges műveleti értékelést (Special Operation Forces Evaluation – NATO SOFEVAL) végző magyar ellenőrcsoport tagjai és a NATO ellenőrei a különböző szakterületeket teljes mélyégében vizsgálták, hogy a katonák birtokában vannak-e az előírt képességeknek. A gyakorlat egyes részfeladatainak végrehajtását egy – nyolc UH-60-as helikopterből álló – amerikai kötelék támogatta. Az amerikai, szlovén, horvát és lengyel különleges műveleti katonák részvételével végrehajtott megmérettetés két helyszínen zajlott.

– A gyakorlat célja volt, hogy a valósághoz a lehető legjobban hasonlító helyzetek beállításával elősegítse a különleges műveleti erők és a hagyományos hadviselést folytató csapatok közötti hatékony együttműködést. Újdörögdtérségében, a 88. Könnyű Vegyes Zászlóalj bázisán megalakított 881-es, Táborfalva körzetében pedig a már tapasztalatokkal rendelkező 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj állományába tartozó 341-es osztag ellenőrzése történt meg. A szervezeti felépítése mindkét osztagnak teljesen azonos, ennek ellenére az elmúlt hónapokban a 881-es igényelt nagyobb figyelmet, hiszen zászlóaljuk korábbi feladataihoz képest az alegység tagjainak az elmúlt időszakban egy teljesen új képességet kellett elsajátítaniuk. A

két osztag SOFEVAL-ellenőrzése három napig tartott, a kidolgozó csoport tagjain kívül azonban senki nem ismerte, nem ismerhette, hogy az események milyen fordulatokat vesznek. Gyakorlatirányító központunkba – amely a magasabb parancsnokság

– Kiváló az együttműködés a Terrorelhárítási Központ (TEK) és a Magyar Honvédség különleges műveleti erői között – jelentette ki dr. Simicskó István honvédelmi miniszter Újdörögdön, az MH 2. Különleges Rendeltetésű Ezred és a TEK közös, speciális éleslövészetén. A tárcavezető szerint a „különlegesek”, illetve a TEK képességeiről már korábban is meggyőződhattünk, a terror elleni közös fellépés viszont mindenkinek érdeke, mert így tudjuk legjobban garantálni az állampolgárok biztonságát. Emlékeztetett arra is, hogy a Magyar Honvédség nemcsak határainkon belül, de a világ válságövezeteiben is a béke megteremtésén dolgozik. Hozzátette: a jövőben is várhatók még hasonló közös gyakorlatok.

szerepét is betöltötte – kötöttük be a különleges műveleti osztagokat, illetve az alárendeltségükbe tartozó szövetséges és magyar alegységeket. A kapott információkat aztán mindenkinek magának kellett értékelnie. Az osztagok minden támoga-

tóelemet, forrást igénybe vehettek, azonban a felderítési információik alapján maguknak kellett dönteniük a csoportok mozgatásáról, a célok, a feladatok besorolásáról, a megfelelő erők és eszközök bevetéséről – foglalta össze a közel egy hónapig tartó Black Swan 2016 lényegét Sándor Tamás ezredes, az MH 2. Különleges Rendeltetésű Ezred parancsnoka.

A felkészültségüket a Dunántúlon bizonyító 881-es különleges műveleti osztag katonái az ellenőrzés során többek közt úgynevezett tömeges sérültellátást is végrehajtottak.

– A feltételezett harcászati helyzetben a baráti erők egyik járműve improvizált robbanóeszközzel hajtott, a feladat tehát a gépkocsiban utazó sérült személyek kimenekítése volt. A végrehajtó állomány munkáját nehe-

zítette, hogy a sebesültek száma több volt, mint az ellátók létszáma. Ilyen helyzetben az első és legfontosabb teendő a sérültek állapotának gyors és szakszerű felmérése, megfelelő osztályozásuk. Egy másik mozzanat során pedig légi támogatás mellett kellett elfogniuk egy gépjárművel menekülő célszemélyt. A helikopterkötelék először célzott lövésekkel megállította az autót, leszállás után a különleges műveleti katonák ártalmatlanná tették a célszemélyt, majd begyűjtötték a szükséges információkat – elevenítette fel a képességfelmérő gyakorlat látványosabb elemeit Sándor ezredes.

A Taborfalva térségében vizsgázott osztagnak is nagyjából hasonló feladatokat kellett végrehajtania, majd a két alegység részt vett a Black Swan

A SOFEVAL felmérés célja, hogy valós, képességalapú értékelést tegyen lehetővé. A több ezer tételből álló ellenőrzés szempontjai nem nyilvánosak, csupán annyi tudható róluk, hogy a NATO különleges erőinek szervezésére, tevékenységére, osztagaik működésére, képességeire, felszereltségükre és a rendelkezésükre álló erőforrásokra vonatkoznak. A SOFEVAL az ellenőr és az ellenőrzött számára is egyértelmű, világos képet ad az egység képességeinek előnyös, illetve adott esetben hiányos területeiről. A NATO ellenőrzési kézikönyve szigorúan meghatározza, hogy az adott különleges műveleti erőnek miként kell készen

állniuk a szövetséges kötelékben történő alkalmazásra. Az ellenőrzési szempontok sajátossága, hogy az egyes szakterületeknél csak megfelelő vagy nem megfelelő értékelés adható.

2016, valamint a vele párhuzamosan folyó, az MH 5. Bocskai István Lövészdandár és az amerikai a 2. páncélos felderítőezred 4. zászlóalja Brave Warrior (Bátor Harcos) 2016 gyakorlatának zárónapján. A nullaponti lőtéren tartott bemutatót a különleges műveleti katonák egy bázis elfoglalásával indították, majd a Gripen vadászgépek, Black Hawkok, Mi-17-es helikopterek, illetve D-20-

as ágyútarackok által támogatott magyar és amerikai szárazföldi csapatok támadása következett.

A Black Swan gyakorlat eredményesen zárult, a kiérdemelt Combat Ready minősítést azonban nem a nullaponti lőtéren ünnepelték a különleges műveleti katonák. Az elmúlt hónapok kemény munkájára, az elért sikereikre a szolnoki laktanyában „tették fel a koronát” azzal, hogy október 4-én felvették az 1. Honvéd Ejtőernyős Zászlóalj tragikus körülmények közt elhunyt parancsnokának, a magyar katonai ejtőernyőzés megalapítójának nevét. A mostantól az MH

2. vitéz Bertalan Árpád Különleges Rendeltetésű Ezred nevet viselő alakulatnak Áder János, Magyarország köztársasági elnöke zászlószalagot, Szolnok város önkormányzata pedig alakulatszázlót adományozott.

Ünnepi beszédében dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese gratulált az ezred állományának, különleges műveleti osztagainak a Black Swan 2016 gyakorlaton kiérdemelt Combat Ready minősítéshez.

– A sikerhez vezető út nem volt könnyű. Hosszú hónapokon keresztül készültek, időt és energiát nem

Hazánkban 2014-ben rendezték meg az első Black Swan különleges műveleti gyakorlatot, amely – akárcsak a mostani – több nemzet részvételével, magyar vezetés mellett zajlott. Annak során a NATO Különleges Műveleti Parancsnoksága (NATO Special Operations Headquarters – NSHQ) értékelte a most 341-es számú (az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj kijelölt erői alkotta) különleges műveleti osztagot. Az értékelés sikeres volt, az osztag először akkor érdemelte ki Combat Ready minősítést.

kímélve tették a dolgukat. Ennek eredményeként egy olyan képesség született, amely kiemelten fontos a honvédelmi tárca, a NATO, a Honvéd Vezérkar és az MH Összhaderőnemi Parancsnokság számára is, hiszen ezek a szervezetek folyamatosan dolgoznak a különleges erők képességfejlesztésén. Az önök munkája igen sokrétű, komoly fizikai és pszichológiai megterheléssel jár. Komoly szakmai tudást és nagyfokú bátorságot is követel. Legyenek büszkéek a köztársasági elnöki zászlószalagra, amely Magyarország polgárainak önökbe vetett bizalmát fejezi ki – mondta Orosz tábornok.

Az 1930-as évek közepén, a hadseregen belüli ejtőernyőzés megszerzésével vitéz Bertalan Árpád árkász századost (későbbi őrnagyot, majd posztumusz alezredest) bízták meg, aki az első világháborúban az akkori egyik elit egység, a bosnyák rohamcsapat tisztjeként kiérdemelte a Mária Terézia Rend lovagkeresztjét és a tiszti arany vitézségi érmet. A százados maga köré gyűjtött néhány vállalkozó szellemű fiatal tisztet, és gyakorlatilag a semmiből, pár elavult pilóta-mentőernyő segítségével, a szombathelyi repülőtéren kísérletezte ki a honi ejtőernyős kiképzés alapjait. Az önkéntesekből álló ejtőernyős kerete 1938. szeptember 11-én alakult meg.

Az 1. Honvéd Ejtőernyős Zászlóalj első harci bevetésére 1941. április 12-én került sor. A négy gépből álló kötelék a pápai repülőtér kedvezőtlen talajviszonyai miatt Jutaspusztáról szállt fel. Az SM-75 típusú, E-102-es lajstromjelű vezérgép azonban 100–150 méteres magasságban hirtelen jobb oldalára dőlve lezuhant. Bertalan őrnagy 15 ejtőernyős bajtársával és az őket szállító repülőgép személyzetével halt hősi halált.

Nemzetközi környezetben bizonyítottak

BÁTOR HARCOSOK

LÁTHATÓAN ÉS LÁTHATATLANUL ZAJLOTT A BRAVE WARRIOR 2016 ELNEVEZÉSŰ GYAKORLATSOROZAT, AUGUSZTUS 26. ÉS OKTÓBER 11. KÖZÖTT. LÁTHATÓAN, MERT PÉLDÁUL A NULLAPONTI LŐTÉREN SZINTE EGYMÁST ÉRTÉK A KÜLÖNBÖZŐ ÖSSZEKOVÁCSOLÓ FOGLALKOZÁSOK ÉS LÖVÉSZETEK. ÉS LÁTHATATLANUL IS, MERT AZ ORSZÁGHATÁROKON ÁTÍVELŐ, SZÁMÍTÓGÉPPEL TÁMOGATOTT TÖRZSGYAKORLATOK LEGALÁBB UGYANAKKORA SZELETÉT ALKOTTÁK A KIKÉPZÉSI ESEMÉNYNEK, MINT A LŐTÉREN MEGTARTOTT ELEMEI.

A Brave Warrior (Bátor Harcos) 2016 gyakorlatsorozat három fő részből állt össze. Első nagyobb szeptét az MH 5. Bocskai István Lövészdandár 39. lövészzászlóaljának számítógéppel támogatott parancsnoki és törzsvezetési gyakorlata képezte, amely egyébként része

volt a NATO Combined Resolve VII nevű kiképzési rendezvényének. A zászlóalj törzse Várpalotán települve amerikai szimulációs eszközök (JCATS) segítségével kapcsolódott a Hohenfelsben zajló többnemzeti erőpróba-hoz, amelyen virtuális és valós módon – hazánk mellett – Örményor-

szág, Belgium, Bulgária, Macedónia, Moldávia, Montenegró, Norvégia, Lengyelország, Románia, Szerbia, Szlovénia és Ukrajna vett részt. A gyakorlatot az amerikai 36. lövészhadosztály (36th Infantry Division) vezette le. Tehát a 39. lövészzászlóalj bázisán megalakított MH Zászlóalj

Harcsoport-II törzse – mint NATO-nak felajánlott erő – abszolút nemzetközi környezetben hajthatta végre feladatait.

Áttérve a második nagyobb – látványos – részre, a Brave Warrior 2016 keretében a 3. Bercsényi Miklós lövészszázalaj kijelölt lövészszázada készült fel az Európai Unió Harcsoportjában (MH DECI

Magyarország, a Magyar Honvédség és a magyar kormány abban érdekelt, hogy minél több ilyen gyakorlaton vegyünk részt, hiszen ezek a biztonságunkat szavatolják. Katonáink, szövetségeseikkel együtt, a békét szolgálják – jelentette ki dr. Simicskó István honvédelmi miniszter a Brave Warrior és a Black Swan (Fekete Hattyú) gyakorlatok közös látogatói napján. A tárcavezető hangsúlyozta: a gyakorlatok színvonalasan mutatják be a magyarok és a szövetségeseik együttműködését, illetve hatékony fellépését a jelenkor kihívásaival szemben. Kiemelte: fontos az is, hogy partnereinkkel minél szorosabb legyen az együttműködés és így valósuljon meg a kollektív, átfogó védelem.

EU HCS – Defence Cooperation Initiative) történő alkalmazására. A felkészítés célja az volt, hogy szolgálatba lépéséig a kijelölt alegység a közös magyar–amerikai kiképzések végrehajtásával együtt teljesítse hazai ellenőrzését. A lövészszázad alegység-összekovácsolási és -ellenőrzési foglalkozásait először önállóan, majd az amerikai 2. páncélos felderítőez-

red 4. zászlóaljának hazánkba érkezett századával közösen hajtotta végre. Ilyen részfeladatok voltak többek között a hegyi lövészet, a helikopterből történő ki- és beszállás begyakorlása, valamint az alegységszintű éleslövészetek. Katonáink – amerikai bajtársá-

ikkal közösen – többek között számos taktikai mozgást, túszejtés során alkalmazandó eljárásokat és egészségügyi ellátást is gyakoroltak.

Horváth Gábor dandártábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság szárazföldi haderőnemének megbí-

zott főnöke aláhúzta: mivel a Brave Warriort már nem első alkalommal rendezik meg, folyamatosan feljebb kell lépni az együttműködési készség területén. Az elmúlt években igyekeztek a különféle haderőnemek saját képességeit megszilárdítani, idén viszont a haderőnemek egymás közötti együttműködésén volt a hangsúly. Mint mondta, a nemzetek katonái kölcsönösen tanulhatnak egymástól szakmai fogásokat, illetve megérthetik, hogy milyen elvek alapján dolgozik a másik.

A megszerzett tudásról és felkészültségről az amerikai és a magyar katonák közös, éleslövészzettel egybekötött harcászati gyakorlat során tettek tanúbizonyságot. A mozzanatban részt vettek az MH 25. Klapka György Lovászdandár 101. tüzérosztályának, valamint 36. páncéltörő-rakétaosztályának kijelölt erői is.

Amerikai részről Gregory V. Champion alezredes, a 2. páncélos felderítőezred 4. zászlóaljának parancsnoka elmondta, hogy a NATO tagjaként, szövetségesként nagyon fontos számukra ez a gyakorlat. Mint fogalmazott: a Brave Warrior lehetőséget ad arra, hogy a katonák elsajátítsák egymás taktikai fogásait, eljárásait, és megtanuljanak közösen harcolni, közösen győzni.

A hadműveletet a légierő részéről az MH 86. Szolnok Helikopterbázis és az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis forgó- és merevszárnyas haditechnikai eszközei segítették.

A gyakorlat célkitűzése volt az is, hogy csiszolják a hagyományos erők és a különleges műveleti erők együttműködését. Éppen ezért a harcászati gyakorlat első mozzanata a Black Swan (Fekete Hattyú) 2016 nevű különleges műveleti gyakorlaton részt vevő amerikai, lengyel, horvát, szlovén és magyar csoportok összehangolt, UH-60-as helikopterek által támogatott akciója volt.

A Brave Warrior harmadik nagyobb részeként a NATO 5. cikkelye szerint kialakított hadműveleti helyzet megoldásának tervezésében, szervezésében és vezetésében az MH 5. Bocskai István Lövészdandár – számítógéppel támogatott parancsnoki

és törzsvezetési gyakorlás keretében, többnemzeti dandártörzsként – valós tevékenységet gyakorolt. Ennek során az MH Összhaderőnemi Parancsnokság (MH ÖHP) előretolt vezetési pontjának kijelölt állománya, mint többnemzeti hadtestparancsnokság töltötte be az előljáró szerepét. A gyakorlat vezetésével kapcsolatos feladatokat egy – az MH ÖHP és az MH 25. Klapka György Lövészdandár törzséből vegyesen összeállított – magasabb parancsnokság vezette. A dandártörzsből a magyarok mellett horvát, szlovén és román katonák is szolgáltak. A dandár alárendeltségében egyébként három manőverzászlóalj tevékenykedett. Hazánkban a 3. Bercsényi Miklós Lövészászlóalj alapuló többnemzeti zászlóalj törzs teljesített feladatokat magyar, amerikai, szlovák, horvát

és román résztvevőkkel. Szlovéniában (Maribor) és Horvátországban (Karlovac) pedig egy-egy nemzeti lövészászlóalj törzs kapcsolódott be a dandár gyakorlatába, mégpedig a magyar fejlesztésű MARS/MARCUS szimulációs rendszeren keresztül. A 3. Bercsényi Miklós Lövészászlóalj törzselemei itt készültek fel az Európai Unió Harccsoportjába történő integrációjukra, amelyre idén év végén kerül majd sor, egy nemzetközi validációs gyakorlaton. Ezt követően az alegység 2017 elejétől készenléti feladatot lát el.

Nemzetközi akció

A két ország hadserege és folyami flottillája 2011-ben kötött együttműködési megállapodást. Ennek értelmében a hadihajós alakulatok az egyik évben szerb, a másokban magyar helyszíneken cserélik ki tapasztalataikat, illetve tartanak közös kiképzést, fejlesztve reagálási képességeiket a harcászati feladatok gyakorlása során. 2016-ban hazai terepen bizonyíthatták a magyar katonák. Az esemény különlegességét ezúttal a szerb hadihajók megjelenése jelentette.

– Vízi lőtér hiányában Magyarországon eddig minden alkalommal az MH Bakony Harckiképző Központ nullaponti lőtérén, szárazon tartottunk földi és légi célok elleni lögyakorlatot, az odaszállított fedélzeti légvédelmi gépágyúkkal. Ebben az évben, eltérően az előzőektől, a

ÖTÖDIK ALKALOMMAL RENDEZTÉK MEG A MAGYAR ÉS A SZERB HADSEREG KÖZÖS HADIHAJÓS GYAKORLATÁT. AZ IRON CAT (VASMÁCSKA) ELNEVEZÉSŰ KIKÉPZÉSI RENDEZVÉNYEN AZ MH 1. HONVÉD TŰZSZERÉSZ- ÉS HADIHAJÓS EZRED KATONÁI SZERB TÁRSAIKKAL KÖZÖSEN KÉSZÜLTEK FEL AZ ÉLES HELYZETEBEN ELŐFORDULÓ MANŐVEREKRE, VALAMINT A LÉGI- ÉS VÍZFELSZÍNI CÉLOK ELLENI HARCRA.

IRON CAT 2016

szerb fél hadihajókkal érkezett hoz-
zánk, és a kiképzést a Duna észak-
budapesti szakaszán rendezhettük
meg – mondta Csurgó Attila ezre-
des, az MH 1. Honvéd Tűzszerész-
és Hadihajós Ezred parancsnoka.

A gépágyúk dőrejét messze vitte
a szél szeptember 16-án, az Iron
Cat hadgyakorlat zárónapján. Az el-
képzelt szituáció szerint a magyar
és szerb hadihajók egy különleges
szállítmány kíséretét és védelmét lát-
ták el. A konvojt támadás érte, ezt
kellett közösen elhárítaniuk, illetve
légi, vízi és szárazföldi célokat le-
küzdeniük. A kiképzési bemutató
során harcképtelenné tették a támadó
hajó legénységét, valamint mentési
gyakorlatot is végrehajtottak. Csurgó
ezredes elégedetten nyilatkozott a
végeredményről.

– Azt tapasztaltuk, hogy négy nap
is bőven elegendő volt a közös fel-
készülésre. Mind a két fél katonái
professzionális kiképzést kaptak,
ismerik a feladataikat, és azokat ki-

fogástalanul végre is tudták hajtani. Az, hogy ilyen rövid idő alatt össze tudták hangolni a közös munkát, óriási előnyt biztosíthat egy éles szituációban is – összegezte a parancsnok.

A két nemzet hadihajósai kiváló kapcsolatban állnak egymással, és nemcsak gyakorlatokon, de egyéb

rendezvényeken is találkoznak. Ez történt 2015-ben is, amikor történelmi eseményre került sor a Duna magyarországi szakaszán: hetven esztendővel a második világháború befejezése után látogatást tett Magyarországon a Szerb Folyami Flottilla zászlóshajója. Az akkori proto-

koll-látogatáson is jelen volt Andrija Andric ezredes, a flottilla parancsnoka. A szerb hadihajósok előjárója az idei Iron Cat zárónapját is megtekintette, és – magyar kollégájához hasonlóan – a közösen mutatott teljesítményt dicsérte.

– A gyakorlatot rendkívül kis területen kellett végrehajtani, mégis – az összes biztonsági tényező figyelembevételével – szinte hiba nélkül zajlott le. Mindez azt bizonyítja, hogy a magyar és a szerb katonák is olyan készségek, illetve képességek birto-

kában vannak, amelyekkel nemzetközi szinten, illetve esetleges vész helyzetekben a megfelelő módon tudnak cselekedni – mondta Andric ezredes, hozzátéve, hogy a gyakorlat zárónapjára egy nagyon is valószerű szituációs programot dolgozott ki a magyar fél.

– Tekintve, hogy a Duna az egyik legnagyobb nemzetközi folyami hajóút Európában, igencsak valósak a képzelt támadás körülményei. Ezek a szituációk éles helyzetben is előfordulhatnak, ezért tartom kiváló

eredménynek, hogy a feladatokat ilyen hatékonyan oldották meg a magyar és a szerb hadsereg katonái. A minden évben megtartott közös gyakorlatok nemcsak a katonák, hanem az országaink közötti jó kapcsolatot is erősítik, illetve az egész régió stabilitását is szolgálják – mondta a Szerb Folyami Flottilla parancsnoka.

Az együttműködés folytatódik, jövőre Szerbiában tartanak éleslövészettel egybekötött közös manőverezési gyakorlatot a két hadsereg hadihajós alakulatai.

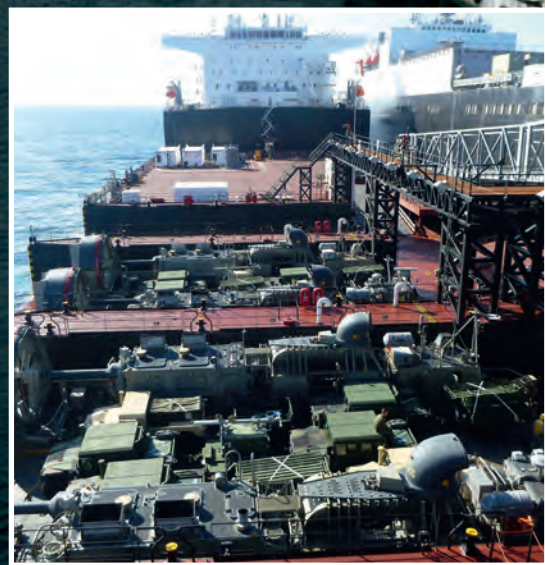
A MOZGATÓK

HA MEGVIZSGÁLJUK A JELEN, ILLETVE A MÚLT HÁBORÚT, KÖNNYEN FELFEDEZHETŐ: A GYŐZELEM KULCSA A LOGISZTIKA. HA NINCS HADIANYAG, ÉLELMISZER ÉS KATONA A TERVEZETT IDŐBEN A MEGFELELŐ HELYEN, LEHET A HADVEZÉR BÁRMILYEN ZSENIÁLIS, AZ ELLENFÉL FOG GYŐZNI.

A stratégiai készletek szállítása, felhalmozása, illetve egy-egy hadművelet készlet-, üzemanyag-, pótalkatrész-, lőszer- és élelmiszerigényének kielégítése pontosan működő, nagy szállítási kapacitással rendelkező logisztikát igényel. Persze a feladat nehézsége sok mindentől függ: mennyire gyorsan és mekkora sereget kell a hadszíntérre vagy annak közvetlen közelébe szállítani, és ott mennyi ideig kell műveleteket végrehajtania. Az sem mindegy, hogy milyen infrastruktúra fogadja a katonákat, konténereket vagy éppen nehéz harckocsikat.

VÍZEN KÖNNYŰ...

A legkönnyebb helyzetben akkor vannak a logisztikusok, ha egy vagy több, jól kiépített, nagy merülésű hajók fogadására is alkalmas kikötő várja őket a cél közelében. Ez volt a helyzet például az 1991-es és a 2003-as iraki hadműveletek előtt, amikor Kuvaitban fogadták ilyen feltételek az utánpótlásért felelős szakembereket. A stratégiai tengeri szállítás is több ágra bontható. Talán a legérdekesebb az amerikai tengeri szállítási parancsnokság (Military Sealift Command) előretolt raktárhajó-rend-

szere. A programban jelenleg 49 hajó vesz részt, amelyek a világtenger stratégiai fontosságú pontjain várakoznak. Egy-egy hajó fedélzetén annyi – konténerekbe és tartályokba elhelyezett – felszerelés, üzemanyag, lőszer van, amely elegendő a tengerészgyalogság légi és szárazföldi műveleteket egyaránt önállóan végrehajtani képes expedíciós egysége számára, akár 30 nap hadműveleti időtartamra is. A hajók saját darurendszerekkel rendelkeznek, így a minimális infrastruktúrával, de a szükséges vízmélységgel rendelkező kikötőket is használhatják.

Ennél kevésbé egzotikusak a stratégiai szállítási képesség gerincét jelentő szállítóhajók: a világ számos, tengerparttal és haditengerészettel, illetve expedíciós képességekkel rendelkező hadereje használ konténerszállító hajókat, tartályhajókat, illetve járművek, helikopterek szállítására alkalmas, speciális kialakítású, saját rámpával felszerelt Ro-Ro (Roll On/Roll Off, azaz a jármű képes saját maga fel- és legördülni) úszó egységeket. A dolog egyik szépséghibája a védtelenség: egy jól megszervezett és végrehajtott támadás az értékes szállítóhajó és persze a létfontosságú utánpótlás pusztulását is jelentheti. Erre kiváló példa az SS ATLANTIC CONVEYOR esete. A falklandi háborúban harcoló brit erők számára utánpótlást, többek között 12 helikoptert szállító hajót az argentin légierő két Exocet irányított rakétája találta el 1982. május 25-én, s három nappal később a kitért hajó elsüllyedt.

DRÁGA, DE MŰKÖDIK

Ha tengerparttal, kikötővel nem rendelkező ország a célállomás, akkor elsősorban a stratégiai légi szállítási képesség jelenthet megoldást.

Ez persze a létező legdrágább mód, ráadásul csak néhány ország rendelkezik valódi stratégiai légi szállításra alkalmas repülőgépekkel. Ilyen teherbírású és hatótávolságú repülőgépek viszont ma már nem készülnek: a C-5 Galaxy, illetve a

C-17 Globemaster III gyártósorai is leálltak az Egyesült Államokban, és a válságtól, az orosz inváziótól sújtott Ukrajna sem épít An-124 Ruszlánokat (a pusztán a fém géptörzs megépítéséig jutott második An-225 Mrija befejezéséről nemrég állapodtak meg Ukrajna és Kína képviselői). A stratégiai szállító repülőgépek arra is képesek, hogy fedélzetükön akár nehéz harckocsit is szállítsanak. Igaz, a Galaxy például két, míg a Globemaster III csupán egy harckész M1A2 Abrams-t képes a levegőbe emelni, azaz a megfelelő erősségű harckocsi-alegység átszállítása nem egyszerű és nem is olcsó. Persze, ha nincs más megoldás, akkor a légihíd marad a legfontosabb logisztikai kapocs a külvilág, a biztonságos hazai vagy szövetséges területek felé. Af-

ganisztánban például a repülőterek jelentik az egyetlen stabil és biztonságos katonai szállítási lehetőséget. A Pakisztánból induló, stratégiai fontosságú, a Haibár-hágón keresztül kanyargó útvonal jóval olcsóbb ugyan, de veszélyes. A rendszeres tálib fegyveres támadásoknak kamionok és szállítmányok százai estek áldozatul.

A stratégiai légi szállítás során számolni kell a repülőgépek légi utántöltésével is. Egy-egy teljesen megpakolt repülőgép hatótávolsága alaposan csökken, hiszen a hasznos terhelhetőség a rakomány és a betöltött üzemanyag között oszlik meg. Márpedig az Atlanti-óceán vagy a Csendes-óceán közepén igen ritkák a megfelelő hosszúságú pályával rendelkező repülőterek...

LEHET VASÚTON IS...

A vasúti szállítás elvben a tökéletes kompromisszumot jelentené: megfelelő teherbírás mellé a hajókénál nagyobb sebesség és a repülőgépekhez képest tonnánként elenyésző költség jellemzi. Igen, ha van sín és rajta vonat: ez inkább a jól kiépített infrastruktúrával rendelkező országokat, kontinenseket jellemzi. A NATO nyugat-európai védelmi terveiben is számolnak az EU jól kiépített vasúthálózatával és persze más országok (Japán, Dél-Korea, Kína, Oroszország – hogy csak a stratégiaileg izgalmasabb helyeket említsük) is támaszkodnak saját országuk vasútvonalaira. Azonban számos olyan „forró” művelési terület van, ahol gyakorlatilag nincsenek vagy alig-

alig fellelhetők megfelelő teherbírású és megbízható gördülőállomány-nyal (mozdonyok, tehervagonok, pórekocsik) felszerelt vasútvonalak. Afganisztán, Irak vagy éppen Afrika nagy része nem éppen a sínhálózatban gazdag területek közé tartozik.

AMI MÁR OTT VAN

A leghasznosabb szállítás az, ami már meg is történt, azaz már korábban sikerült felhalmozni a stratégiai készleteket, közel a leendő alkalmazási helyhez. Ezzel a megoldással sokkal rugalmasabban, gyorsabban lehet megkezdeni egy-egy műveletet, hiszen elegendő csak a katonákat a helyszínre juttatni. Az előre oda-szállított fegyvereket, járműveket, felszereléseket „kézhez kapó” csa-

patok pedig már indulhatnak is feladataik végrehajtására. Az amerikai haderő számos ilyen előretolt depót épített ki a Közel-Kelettől Európán át Ázsiáig. Az Oroszország jelentette megnövekedett veszély miatt az amerikaiak például egy teljes gépesített dandár felszerelését helyezték át Európába – az élelmiszertől a nehéz harcokcsikig. Igaz, ezek felügyele-

te, az ott tárolt járművek, eszközök folyamatos karbantartása, harcokcsész állapotban tartása embert és pénzt igénylő feladat. De még mindig olcsóbb és egyszerűbb a depókban felállított karbantartóközpontokban a járműveket javítani, mint egy dandár harcokcsi-állományát C-5 Galaxy szállító repülőgépekkel, kettesével áthozni az Atlanti-óceánon.

25 ÉV SZOLGÁLAT

NEGYED ÉVSZÁZAD HOSSZÚ IDŐ, HA AZ ÉRDEKVÉDELEMBEN ELTÖLTÖTT ÉVEKET SZÁMOLJUK. A HONVÉDSZAKSZERVEZET IDÉN SZEPTEMBER 14-ÉN ÜNNEPELHETETT, HISZEN A JOGELŐD KATONÁK ÉRDEKVÉDELMI SZÖVETSÉGE 1991-BEN EZEN A NAPON ALAKULT MEG.

Rólunk, nélkülünk ne döntsenek! Ez a jelmondata a Honvédszakszervezetnek (Hosz), amely az idén szintén 25 éves Honvédelmi Érdekegyeztető Fórumot (HÉF) is működteti.

– A negyedévente üléselő fórum ad lehetőséget a katonákat érintő prob-

lémák, gondok felvetésére, megbeszélésére. Az ülések között a Hosz számos szakmai megbeszélést kezdeményez a Honvédelmi Minisztérium és a Honvéd Vezérkar illetékes főosztályaival, főnökségeivel – kezdte a beszélgetést Czövek János, az érdekvédelmi szervezet elnöke.

Persze a kapcsolatok, az együttműködési lehetőségek keresése, építése ennél jóval szélesebb körű. A Hosz tisztségviselői, tagjai – az alapszabályban foglaltaknak megfelelően – tevékenységüket az államhatalomtól független módon, pártpolitikától mentesen, a demokratikus elvek betartásá-

Dr. Simicskó István tárcavezető tavaly decemberben írt alá együttműködési megállapodást a honvédelmi érdekvédelmi szervezetekkel, köztük a Hosz-szal.

val fejtik ki. A Honvédszakszervezet ugyanakkor kereste és keresi a párbeszéd, az együttműködés lehetőségét minden olyan társadalmi szegmessel, szervezettel, amely a szakszervezet tagságának és a katonák érdekeinek képviselőjét támogatja.

A Hosz hazánk határain kívül is aktív kapcsolati rendszert alakított ki. 1992 óta tagja a Katonaszövetségek Európai Szervezetének (EUROMIL), amely 1994-ben Dobogókőn és 2004-ben Budapesten tartotta kongresszusát. 2014. szeptember 9–14. között pedig nemzetközi konferenciasorozat színhelye volt a magyar főváros.

Czövek János elnök dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke társaságában.

A Hosz nemzetközi kapcsolatainak másik fő iránya a közös fellépés a visegrádi négyek (Szlovákia, Csehország, Lengyelország, Magyarország) reprezentatív katonai érdekképviselőivel. Tisztségviselőik ezért minden évben részt vesznek azokon a konferenciákon, ahol az említett szervezetek kicserélik tapasztalataikat és megfogalmazzák közös követeléseiket a katonák érdekében.

JOGI ESETEK

– Nagy segítséget, egyben lehetőséget is jelent számunkra az, hogy minden egyes, a honvédséget érintő törvényjavaslatot még annak kodifikációja előtt megkap a Hosz, illetve a HÉF-ben is jelenlévő Honvédségi Dolgozók Szakszervezete (Hodosz) és a Bajtársi Egyesületek Országos Szövetsége (BEOSZ). A három, szorosan együttműködő érdekvédelmi szervezet minden új törvénynyel, jogszabállyal kapcsolatban elmondja véleményét és megteszi a szükséges javaslatokat. A tapasztalatok szerint az esetek többségében a honvédelmi tárca elfogadja a szakszervezetek véleményét és beépíti a javasolt változtatásokat a végleges jogszabályba – jegyezte meg Czövek János.

Az elnök rámutatott: a Honvédszakszervezetre – mint a Honvédelmi Minisztériummal és a Magyar

Honvédséggel együttműködő reprezentatív érdekképviselői szervezetre – szükség van, mára az érdekvédelem és az érdekképviselő során megkerülhetetlen tényezővé vált. Ez egyben az elmúlt negyedszázad legfontosabb eredménye is.

A honvédség aktív állományát érintő érdekvédelmi kérdések, problémák, változások tárgyalásakor a Honvédelmi Minisztérium szinte kizárólag a Hosz-t tekinti tárgyalópartnerének. A nyugállományúakat érintő esetekben a szakszervezet nyugállományú tagozata a BEOSZ-szal közösen lép fel. A Hosz foglalkozik az önkéntes tartalékos állomány gondjaival, problémáival is, ezeket is folyamatosan jelzi a honvédelmi tárca felé.

A Hosz alapelve az elmúlt 25 évben nem változott: a katona egyenruhás állampolgár, aki hazája védelmében lát el feladatokat. Munkája során állampolgári jogait ugyan korlátozásokkal gyakorolja, ám minden más esetben megilleti őt a jogegyenlőség, azaz kerülni kell a katona jogkorlátozását, amennyiben viszont elkerülhetetlen a korlátozás, akkor az kizárólag arányos ellentételezés mellett történhet meg.

Bár az 1990-es években furcsának találták a szakszervezet megjelenését a honvédségen belül, huszonöt esztendő szívós, folyamatos, kitartó munkájának köszönhetően ma már az alegységek parancsnokaitól a leg-

magasabb katonai vezetésig elismerik a Hosz tevékenységét, szerepét.

– Mi nem a Honvédelmi Minisztériummal vagy a Honvéd Vezérkarral szemben, hanem velük együttműködve, a katonák érdekében szeretnénk előrelépni – tette hozzá az elnök.

EGY CÉL, TÖBB ÚT

A cél ugyanaz, de más megközelítéssel, elképzeléssel tesz a katonáért a parancsnokuk, illetve a szakszervezet. Az érdekképviselői javaslatok másképp világítanak meg egy-egy problémát, annak megoldási lehetőségeit, s éppen ezért sikerül ezeket számos esetben elfogadtatni.

– Egyfajta tükörként is szolgálunk a parancsnokoknak, a minisztériumnak. Megmutatjuk, hogy az általuk hozott intézkedések milyen hatással, hogyan működnek a csapatoknál, a végrehajtó állománynál. Mivel mi nap mint nap a katonák, az emberek között dolgozunk, könnyebben gyűjtjük össze a véleményeket, mint a parancsnoki hierarchiában szolgálatot teljesítők. Beszélgetéseik során az alapszervezetek vezetői sokféle álláspontot ismernek meg, s ezeket továbbítják a megfelelő szintekre. Magam is sokszor tapasztaltam azt, hogy a hivatalos „Van-e valami probléma?” kérdésre általában a „Semmi gond nincs!” válasz születik – jegyezte meg Czövek János.

Más lesz azonban a helyzet, ha a válaszadókkal baráti, kötetlen be-

Megalakulásának 25. évfordulóját családi nap keretében ünnepelte meg a Honvédszakszervezet.

szelgetésre kerül sor: itt szép lassan előjönnek a problémák, és javaslatok is születnek a változtatásokra.

– A mi feladatunk az, hogy ezeket a jelzéseket mindenki számára megfelelő módon kezeljük, továbbítsuk. Sosem úgy tolmácsoljuk ezeket a felvetéseket (s a jövőben sem szeretnénk ezt tenni), hogy ez így nem jó.

Tapasztalataink szerint sokkal eredményesebbek vagyunk, ha úgy fogalmazzuk: amennyiben az általunk javasolt módon hajtanak végre egy feladatot, akkor a végeredmény jobb lesz. Fontos, hogy minden esetben azonnal lehetőségünk van jelezni észrevételeinket és javaslatainkat is – hangsúlyozta az elnök.

A szakszervezet kiemelt figyelmet fordít a határ mellett szolgáló katonák érdekeinek védelmére.

Az érdekképviselőt foglalkozik az önkéntes tartalékos állomány problémáival is.

GENERÁCIÓVÁLTÁS

Természetesen a Hosz is alkalmazkodik a honvédséghez érkező fiatalabb katonák jelentette generáció- és kultúraváltáshoz.

– Egészen más az ifjabb kollégákkal foglalkozni, mint azokkal, akik már 10–15 vagy akár 20 éve szolgálnak a honvédségben – hívta fel a figyelmet az elnök.

A fiatalabb generáció képviselőit is megpróbálja bevonni a Hosz. A mindennapi életben is igyekeznek segítő kezet nyújtani nekik, például a családi, baráti társaságok találkozásait, összejöveteleit támogató ren-

dezvényekkel. Kiemelkednek ezek közül a Sobri Jóska Kalandparkban megrendezett családi napok, amelyek rendkívül népszerűek, de megemlíthetőek az állatkerti és cirkuszi látogatások is. Az alapszervezeteknél zajló programok célja ugyanaz: a közösségalkotás.

– A fiatalabb, alacsonyabb beosztású és jövedelmű generáció számára komoly segítséget jelent az olcsóbb vásárlási lehetőségek megteremtése. A szakszervezetnek minden esetben segítő kezet kell nyújtania a fiatalok felé – jelentette ki Czövek János.

Célkitűzéseink között a magas színvonalú munka továbbvitele az el-

sődleges, s mivel az utóbbi években nőtt a fiatalok aránya a hadseregben, a szakszervezet bővítése, „fiatalítása”, az ifjabb generáció képzése is kiemelt feladat.

– A Hosz-nál is szeretnénk több fiatalot vezető tisztségekben látni. S természetesen azt is tudjuk, hogy mindig idomulnunk kell az új kihívásokhoz. Az elmúlt egy esztendő során e tekintetben a migránsválság kezelésével kapcsolatos teendőknön volt a hangsúly, és a továbbiakban is kiemelt figyelmet fordítunk a határ mellett szolgálatot teljesítő katonák érdekeinek védelmére – zárta a beszélgetést a Honvédszakszervezet elnöke.

A fiatalabb generáció képviselőit is megpróbálja bevonni a Hosz.

EMPA-kongresszus Norvégiában

IRÁNY BUDAPEST!

GAZDAG, A SKANDINÁV ORSZÁG HADEREJÉT, VÉDELMI IPARÁT ÉS KATONAI SAJTÓJÁT BEMUTATÓ PROGRAM VÁRT AZ EURÓPAI KATONAI ÚJSÁGÍRÓK SZÖVETSÉGE (EUROPEAN MILITARY PRESS ASSOCIATION - EMPA) TAGORSZÁGAINAK KÉPVISELŐIRE NORVÉGIA FŐVÁROSÁBAN, OSLÓBAN.

Az idei, sorrendben 39. kongresszuson Magyarországot Benkóczy Zoltán, a HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. ügyvezetője, Vigh Mihály, a cég kommunikációs ágazati igazgatója és Trautmann Balázs, a Magyar Honvéd felelős szerkesztője képviselte.

A háromnapos rendezvény első napján a résztvevők a Kongsberg Defence Systems norvég védelmi ipari vállalattal ismerkedhettek meg. Az irányított rakétáiról, légvédelmi, távközlési és kommunikációs rendszereiről ismert cég természetesen a norvég királyi légierő F-35A

Lightning II repülőgépeinek programjában is részt vesz, mint beszélgető. A jövő mellett a múlt is hangsúlyos szerepet kapott: a vendégek megtekinthették a norvég fegyveres erők repülőgép-gyűjteményét. Az Oslo–Gardermoeni repülőtér mellett felépített nagyméretű hangárban olyan ritkaságokkal találkozhattak, mint a második világháborúban kulcsszerepet játszó német Ju-52m3 szállító repülőgép, vagy a mindössze 24 példányban, kizárólag a norvég királyi haditengerészet repülőerőinek épült Northrop N-3PB úszótalpas felderítő-bombázó. Mint az előadásokon is elhangzott, Norvégia földrajzi

fekvése miatt különleges helyzetben van. Nem csupán hosszú, 25 ezer kilométeres partvonalának védelme jelent komoly kihívást; 2016-ra alaposan felértékelődött a 196 kilométernyi, az ország északi részén lévő norvég–orosz határ védelme is. Ennek, illetve az ország földrajzi elhelyezkedésének megfelelően a norvég haderő zöme az ország északi részén állomásozik. A katonai támaszpontok egy részét bezárják, más részét viszont bővítik, modernizálják. A cél, hogy csak olyan bázisok maradjanak a haderő kezelésében, amelyek háború esetén is használhatók, védhetők.

Ine Marie Eriksen Søreide az északi ország védelmi stratégiájáról tartott előadást.

hoz hasonlóan 1990 után Norvégia is elhanyagolta haderejének fejlesztését, folyamatosan csökkentette a

átláthatósággal fel kellett mérni a megmaradt képességeket és a norvég haderővel szemben támasztott kihívásokat. Ezután a már hadrendben álló fegyverek, rendszerek karbantartását, hadrafoghatóságának növelését kellett megoldani, a „működjön is, ami már megvan” elvével összhangban. Ezt követi a létszám feltöltése, a nagyobb aktivitás biztosítása, a hadszíntéri logisztika fejlesztése, valamint a képességek javítása a szövetséges erők fogadására. Ine Marie Eriksen Søreide előadásában külön kiemelte, Norvégia kis haderővel rendelkezik, ezért nem képes saját védelmét egyedül megoldani, így számukra létfontosságú a szövetségi rendszer kihasználása.

Az idei EMPA-kongresszus résztvevői.

Az EMPA küldöttségének tagjait többek között Ine Marie Eriksen Søreide, Norvégia védelmi minisztere tájékoztatta az ország jelenlegi és jövőbeli védelmi stratégiájáról, elképzeléseiről. A miniszter asszony kijelentette, Európa többi országá-

védelmi feladatokra költendő forrásokat. Most, az újra jelentkező biztonságpolitikai kockázatok miatt ezt a két évtizedes lemaradást kell bepótolni, ami azonban hosszabb folyamat lesz. Első lépésként őszintén és a közvélemény számára is teljes

A fejlesztés legutolsó lépése pedig az olyan komoly költségvetési forrásokat és több évet is igénylő, nagy értékű beszerzések megvalósítása, mint amilyen az ötvenkét F-35A Lightning II rendszeresítése, vagy a leendő nagy hatótávolságú haditengerészeti felderítő-repülőgépek kiválasztása és megrendelése, valamint a légvédelmi rendszerek továbbfejlesztése.

Az EMPA éves közgyűlésének résztvevői betekintést nyertek a 2017 októberében, Budapesten tartandó 40. kongresszus programjába is, amelyben a magyar katonai sajtó bemutatása mellett kiemelt szerepet kap a hazai hadiipari cégek képességeinek, termékeinek ismertetése. A magyar küldöttség a látogatás során a Zrínyi Kiadó könyveiből összeállított csomagot is átadott Sikó Anna Máriának, Magyarország Oslóban akkreditált nagykövetének.

Katonai közelharc-kiképzés a norvég királyi gárdánál.

Vakáció alatt katonasírokat gondozott

ÖNKÉNTESSÉGBŐL JE

Sipos Maja Flóra szülei és nagypapja társaságában.

HATVANNÉGY HADISÍRT, AZ ELSŐ, ILLETVE A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚKBAN ELESETT SZÁZKÉT KATONA VÉGSŐ NYUGHELYÉT ÚJÍTOTTA FEL ÉDESANYJA ÉS NAGYPAPÁJA SEGÍTSÉGÉVEL A MAKÓI REFORMÁTUS TEMETŐBEN SIPOS MAJA FLÓRA. A HELYI JÓZSEF ATTILA GIMNÁZIUM 10. OSZTÁLYOS TANULÓJA A VAKÁCIÓRA FÉLRETETT ÖSSZES ZSEBPÉNZÉT FESTÉKRE, ECSETRE ÉS TISZTÍTÓSZERRE KÖLTÖTTE.

Katonasírokat ápolt a nyári iskolai szünetben Sipos Maja Flóra. Bár a 15 esztendős diáklánynak nincs hozzátartozója a Makó környékéről besorozott, valamint az ottani harcokban elesett katonák közt, ennek ellenére édes-

anyjával és nagypapájával két hétig dolgoztak a hősi sírok rendbetételén.

– Szüleimmel halottak napján minden évben kilátogatunk a dédnagymamám sírjához a temetőbe. A családkban hagyomány, hogy ilyenkor viszünk virágokat az elesett honvé-

A nagypapa, Sarkadi Ernő, az édesanya, Sarkadi Ágota és lánya, Sipos Maja Flóra közel száz órát dolgoztak a temetőben. A hősi sírok felújítására – az ötletgazda vakációra félretett zsebpénzével együtt – több mint hatvanezer forintot költöttek. A munkát folytatni fogják, rövidesen megkezdik a város római katolikus temetőjében található százhat katonasír rendbetételét.

tisztítószert és festéket ajánlottak. Először megtisztítottuk a környezetet, aztán anya elektromos sövényvágóval lenyírta az elburjánzott növényzetet, tata a gyökerek által megdőntött sírköveket állította a helyükre, és flexszel leszedte az évtizedek alatt rájuk rakódott durva szennyzödések, én pedig drótkéfével és sírkőtisztítóval dolgoztam, illetve a betűket festettem újra. A munkába néhány napra körzetünk önkormányzati képviselője, Kovács Sándor is bekapcsolódott, aki képviselői alapjából nyolc köbméter murvát hozatott a sírok közé. Volt olyan idős néni, aki elsírta magát, amikor megtudta, hogy mit és miért csinálunk – emlékszik vissza a diáklány.

A felújított sírkert ünnepélyes átadását katonai tiszteletadás mellett tartották, az 1944. szeptember 24-i, Makó környéki harcok kezdetének évfordulóján. Dr. Holló József nyugállományú altábornagy, címzetes egyetemi tanár beszédében George Santayana filozófus, író, költő szavait idézve hívta fel a figyelmet az utókor felelősségére: „Aki nem tud emlékezni a múltra, arra van átkozva, hogy megismételje azt.”

– A szerbiai hadszíntérről már 1914. augusztus végén megérkeztek az első sebesültek a helyi kórházba. A cs. és kir. budapesti 32. gyalogez-

red katonái hozták őket az önkéntesen felajánlkozó gazdák szekerein az állomásról az internátusba. Ezekkel a sebesültekkel egy időben érkezett a hír az első makói hősi halotról. Szabó Rudolf, a főgimnázium fiatal tanára az első napok szerbiai harcaiban esett el. Az ő neve nyitotta meg a város hősi halottjainak hosszú névsorát. Harminc évvel később pedig Makó frontvárossá vált. Heszlényi József altábornagy, a magyar 3. hadsereg parancsnoka 1944. szeptember 25-én este a Honvéd Vezérkarnak jelentette: „A 23. tartalékadosztály részeit Makón körbezárták. A városban utcai harcok folynak.” Ez magyarázza, hogy a temetőben nem csak helyi illetőségű katonák nyugszanak – idézte fel a történelmi eseményeket a nyugállományú altábornagy.

Sipos Maja és családtagjai önként vállalt, áldozatos munkájukkal nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy Makó közössége teljesíthette azt, amit 1918 végén a 20. honvéd gyalogadosztály parancsnoka, Lukachich Géza altábornagy búcsúparancsában megfogalmazott. Akiket (...) hiába vár az ölelő hitves, az aggó anyja, a repeső gyermek kitért karja, mert legdrágább kincsüket, az életüket áldozták a haza oltárán, azoknak az emléke legyen áldott, amíg csak egy magyar él!

deknek is. Minden egyes alkalommal megdöbbenem azon, hogy a katonasírok milyen elhanyagolt állapotban vannak. Elgondolkodtam: mivel tudnék hozzájárulni ahhoz, hogy szebbé tegyük az elesettek nyughelyét. Idén aztán elhatároztam: a nyári szünetben rendbe hozom a sírokat. Itt hősök fekszenek, akik a hazáért áldozták az életüket. Szerintem fontos, hogy ez a parcella méltó legyen az emlékükhöz – indokolta a nyári szünetben vállalt önkéntes munkáját Maja.

A helyszín bejárásakor megállapította, hogy hatvannégy sír vár felújításra, némelyikbe több katonát is temettek – köztük sok az ismeretlen. Összesen százkét, az első és a második világháborúban elesett honvéd nyugszik a makói református temetőben. A diáklánynak fogalma sem volt arról, miként lásson neki a munkának.

– Az egyik festékbolt dolgozóitól kértünk tanácsot, akik kiváló sírkö-

Harc a tengereken

A brit haditengerészet fölénye sokáig kikezdetlennek tűnt.

MÁSODHEGEDŰSÖK

BÁR AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚBAN A KÉT LEGNAGYOBB RIVÁLIS, NAGY-BRITANNIA ÉS NÉMETORSZÁG TEMÉRDEK PÉNZÉRT ÉPÍTETT HAJÓHADA SZÁMOS KISEBB-NAGYOBB ÜTKÖZETBEN CSAPOTT ÖSSZE, A SZÁRAZFÖLDI HARCOK MÉRETEI ÉS BORZALMAI ELHALVÁNYÍTOTTÁK A HADITENGERÉSZET JELENTŐSÉGÉT.

Nagy-Britannia évszázados tengeri hegemóniája megdönthetetlennek tűnt, ám a 19–20. század fordulóján új kihívó jelent meg: a világ újrafelosztására törekvő II. Vilmos császár által vezetett Németország. Mivel a gyarmatosításhoz, illetve a gyarmatokkal történő kapcsolattartáshoz komoly haditengerészeti erőre volt szükség, a nagyhatalmi ambíciókat dédelgető német nemzet olyan ütőképes hadiflotta építésébe kezdett, amely felülmúlhatja a britekét, illetve alkalmas lehet a világtengerek feletti uralom megkaparintására.

Nagy-Britannia és Németország között 1914. augusztus 4-én állt be a hadiállapot, miután II. Vilmos császár serege lerohanta a semleges Belgiumot. A flotta fejlesztéséért és ellátásáért felelős Alfred Tirpitz admirális arra számított, hogy a csatahajók számát tekintve közel

kétszeres túlerőben lévő angolok kezdeményeznek, vagyis nyomban megtámadják a német bázisokat, s megütköznek a német nyíltvízi flottával, még mielőtt az felkészülhetne a harcra. II. Vilmos ugyanis idő előtt

lépett háborúba, haditengerészete még messze nem érte el optimális erejét. Ám még ebben az állapotában is félelmetes ellenfélnek számított, ezért a britek az azonnali támadást, illetve – a tengeralattjárók és az

Ennyi maradt az SMS EMDEN-ből, miután összecsapott a HMAS SIDNEY könnyűcirkálóval.

aknak jelentette veszély miatt – a német partok közeli blokádját is elvetették. Ehelyett a La Manche-on, valamint az Északi-tengeren, Norvégia déli és Skócia északi része között zárták le a vízi utakat. E „távoli blokádj” eredményeként támaszpontjaik közelében maradhettek, a németeknek viszont – már ha csatát akarnak kezdeményezni – messzire kellett volna elhajózniuk a saját bázisaiktól.

A mindenki által várt korai tengeri összecsapás helyett tehát a világ két leghatalmasabb hajóhada az Északi-tengeren nézett farkasszemet egymással. Kisebb csetepatékra mindazonáltal sor került, például 1914. augusztus 28-án, amikor a német partok közelében, Heligoland Bight-nál mérköztek meg egymással a felek. A harcból a britek kerültek ki győztesen, miután három ellenséges könnyűcirkálót, két torpedónaszádót és egy rombolót is hullámsírba küldtek. A németek embervesztése szintén jelentős volt: 1100 tengerészük veszett oda, sérült meg vagy esett fogságba. A vereséget azonban az erkölcsi károk tették igazán megalázóvá; a császár ugyanis megtiltotta a nyíltvízi flottának, hogy személyes jóváhagyása nélkül elhagyja a kikötőt. Ez a döntés sokat ártott a nép haditengerészetbe vetett bizalmának.

A brit haditengerészet Queen Elizabeth-osztályú csatahajói:

■ **HMS BARHAM,**
■ **HMS VALIANT,**
■ **HMS MALAYA**
és ■ **HMS WARSPITE.**

VERESÉG EGY ÉVSZÁZAD UTÁN

A világ túlsó felén tevékenykedő német kelet-ázsiai hajóraj is a tenger fenekén végezte, bár addig komoly fejfájást okozott a briteknek. A Maximilian von Spee altengernagy vezette egység a csendes-óceáni német érdekeltségek védelmét látta el, s a kínai Csingtao kikötőjében állomásozott, ám a háború kitörését már nem várta meg ott, hanem elindult vissza Németországba. Az SMS EMDEN könnyűcirkáló útközben kivált a kötelékből, hogy az Indiai-óceánon törjön borsot az antant orra alá. Mindezt november 9-ig tevette meg: ekkor csapott össze az ausztrál HMAS SIDNEY könnyűcirkálóval, amely elpusztította.

Időközben von Spee-hez két úszó egység is csatlakozott, ám az altengernagy az öthajósra bővült kötelék rádióforgalmát az SMS LEIPZIG-re korlátozta, így azt a látszatot keltve, mintha egyedül ez a könnyűcirkáló tartózkodna a térségben. Mindezek ismeretében el lehet képzelni Sir Christopher Craddock ellentengernagy reakcióját, amikor november elsején a két páncélos cirkalóból, illetve egy-egy könnyű- és segédcirkalóból álló raja a várt egy helyett öt ellenséges hadihajóval találta szemben magát a chilei partok közelében, a Coronel-foknál. Az összecsapás végkimenetele nem is lehetett kérdéses: a britek több mint 100 év után először vesztek tengeri ütközetet. A harc során a HMS GOOD HOPE és a HMS MONMOUTH a teljes (1600 fős) legénységével együtt merült hullámsírba, s maga Craddock ellentengernagy is elesett. A németek nem szenvedtek veszteségeket.

A briteknek mindazonáltal hamar megadatott a visszavágás lehetősége. December 8-án már várták a Falkland-szigetek fővárosát, Stanley-t megtámadni készülő ellenséges hadihajókat, amelyek közül négyet el is süllyesztettek; az összecsapásban 1871 német tengerész halt meg, köztük von Spee altengernagy és két fia, az SMS NÜRNBERG-gel együtt odaveszett Otto, illetve az SMS GNEISENAU fedélzetén szolgált Heinrich is. Egyedül az SMS DRESDEN könnyűcirkalónak sikerült kereket oldania, de a sorsát ez a hajó sem kerülhette el: 1915 márciusában a csendes-óceáni Juan Fernandez-szigetekenél elpusztították a britek.

MINDEKÖZBEN EURÓPÁBAN

Mivel csatahajói Wilhelmshavenben vesztegeltek, Friedrich von Ingenohl admirális, a német flotta parancsnoka új stratégiát dolgozott ki a brit tengeri uralom megingatása érdekében. Célpontja nem az egész Nagy Flotta, hanem a rosyth-i (Skócia) támaszpontjáról mind önállóbb műveleteket végrehajtó (egyébként a csatahajók támogatására beosztott) csatacirkáló-raj volt. A David Beatty altengernagy irányította köteléket akarta csapdába csalni, s ennek érdekében a yorkshire-i partvidék városainak terrorbombázásába kezdett. 1915. január 23-án Franz Hipper altengernagy csatacirkalói újabb rajtaütésre készültek. Nem tudhatták, hogy a britek időközben megszerezték a németek rejtjelkönyvét, amelynek segítségével megfejtették a támadásra vonatkozó kódolt üzeneteket, így felkészülten várták ellenségüket. Az összecsapás-

ra Dogger Bank-nél került sor január 24-én, s bár abban Beatty zászlóshajója, a HMS LION is súlyos sérüléseket szenvedett, a győzelem mégis a Brit Királyi Haditengerészeté lett. A németek ugyanis elvesztették az SMS BLÜCHER nevű páncélos cirkálójukat, amellyel együtt több mint 900 tengerész merült el.

Mindazonáltal a britek Heligoland Bight-i és a Dogger Bank-i sikerét némileg elhomályosította a Dardanelláknál 1915. február–márciusban bekövetkezett súlyos kudarc. Ennek előzményei egészen 1914 novemberéig nyúlnak vissza, amikor Törökország beállt a központi hatalmak táborába, hadat üzent az antantnak, s II. Vilmos császár ösztönzésére támadást készített elő a szomszédos Oroszország ellen a Kaukázusban. II. Miklós cár Nagy-Britanniához fordult, s elterelő hadműveletet kért az inváziós fenyegetés csökkentése érdekében. Winston Churchill, az Admirális első lordja a szárazföldi hadjárat ellen foglalt állást, meggyőzte viszont a haditanácsot, hogy a csatahajók át tudnak törni a Dardanellákon, egészen a török fővárosig, Konstantinápolyig, békekötésre kényszerítve ezzel Németország friss szövetségését.

A haditanács a javaslattal összhangban azonnal a Dardanellákhoz vezényelt egy brit köteléket, melyhez Algírnál francia egységek is csatlakoztak; a trafalgari ellenfelek hadihajói tehát a krími háború (1853–1856) után ismét szövetségként indultak csatába. Az egymásra találás felett érzett örömet azonban csúnyán elrontották a törökök, akik a partmenti erődökbe telepített ágyúkkal, illetve a víziaknákkal az antant hajóinak több mint egyharmadát elsüllyesztették vagy megrongálták. A balsiker-

rel zárult próbálkozás lefújása után néhány héttel, 1915. április végén a hajóraj ismét megjelent a Gallipoli-félszigetnél, ám ezúttal már a szárazföldi akciót készítették elő. Ezzel kezdetét vette a háború egyik legellentmondásosabb hadjárata, melynek során több mint 250 000 antantkatonára esett el. Nagy-Britannia számára a két műveletben elszenvedett vereség komoly kudarc volt, amelynek következtében Churchillt menesztették az Admirálisástól.

DE KI A GYŐZTES?

1916 januárjában az ambiciózus Reinhard Scheer altengernagy vette át a német flotta irányítását. Az új parancsnok az eddigieknél markánsabb szerepet szánt a haditengerészetnek, s ehhez a császár támogatását is megnyerte. Ennek eredményeként 1916. május 31-én a német nyíltvízi flotta nagyszabású akcióba kezdhetett. Scheer azonban nem tudta, hogy az Admirális két héttel korábban már értesült tervéről. A megszerzett rejtjelkönyv segítségével dekódolták a rádiósürgönyöket, így azt a május

30-án küldött üzenetet is, amely Scheer másnapi indulását erősítette meg.

Ennek fényében nem meglepő, hogy a Nagy Flotta főparancsnoka, Sir John Jellicoe tengernagy hajói már két órával Scheer előtt kifutottak a tengerre. Ezzel egy időben Beatty csatacirkáló-rajja is felszedte a horgonyt. A riválisok a dán partoktól nyugatra, Jütlandnál találkoztak, ahol hamarosan a világtörténelem legnagyobb – 151 brit és 99 német úszó egység részvételével lezajlott – tengeri összecsapása bontakozott ki. Érdekesség, hogy a felek véletlenül botlottak egymásba. Akkor értesültek a másik jelenlétéről, amikor az elővédek között feltűnt az N. J. FJORD nevű dán gőzhajó, melynek átvizsgálására az angolok a HMS GALATEA és a HMS PHAETON könnyűcirkálót, míg a németek a B109, illetve a B110 jelzésű torpedónaszádot küldték. Az első lövéseket az említett két brit hadihajó adta le, 1915. május 31-én, helyi idő szerint 15.28-kor. Az első találatot viszont egy német könnyűcirkáló, az SMS ELBING vitte be, 15.36-kor.

Hipper altengernagy, a német csatacirkálók parancsnoka 15.20-kor pillantotta meg Beatty hajóit a horizonton. Az elővédek között kibontakozó összecsapásban a németek kerültek lépéselőnybe, miután rövid időn belül két brit csatacirkálót – HMS INDEFATIGABLE, HMS QUEEN MARY – is a hullámsírba küldtek, gyakorlatilag a teljes legénységgel együtt. Ekkor hangzott el Beatty híres megjegyzése: „Úgy tűnik, ma valami nincs rendben az istenverte hajóinkkal!” Valójában nem annyira a hajókkal, mint inkább a lőszer kezelésével akadtak problémák. Azt ugyanis a nagyobb tűzgyorsaság

A V187 jelű német romboló merül hullámsírba a Heligoland Bight-nál vívott ütközet során.

elérése érdekében – a szabályzat előírásait áthágva – a lövegtér közelében halmozták fel, az oda becsapódó német páncéltörő gránátok hatása így megsokszorozódott, ami végső soron a hajók pusztulásához vezetett.

Nehézségei ellenére Beatty végrehajtotta feladatát: Jellicoe tengernagy csatahajói elé csalta a németeket, akik a jelentős számbeli fölényben lévő, nagyobb tűzerőt képviselő brit flottával szemben derekasan helytálltak; három csatacirkálót, három cirkálót, illetve nyolc rombolót küldtek a tenger fenekére, miközben ők maguk egy-egy csatahajót és csatacirkálót, négy cirkálót, valamint öt rombolót vesztek. A két-napos (1916. május 31–június 1.), több szakaszban megvívott csata körülbelül 6000 brit tengerész életét követelte, míg német részről nagyságrendileg kétezer-ötszázan veszték oda. A Dreadnought-típusú csatahajók egyik oldalán sem szenvedtek komoly károkat, ami annak tudható be, hogy a leghevesebb harcok az elővédék, azaz a csatacirkálók – Beatty és Hipper egységei – között zajlottak le.

A harc végeztével mindkét fél saját magát tekintette győztesnek; taktikai szempontból a németek talán valóban diadalt arattak, ám stratégiai szempontból aligha, a brit tengeri fölényt ugyanis nem sikerült megingatniuk. Ezt bizonyította az is, hogy bár hajóik a háború

későbbi szakaszában többször is kifutottak a tengerre, többé nem kockáztattak meg komoly összecsapást a Nagy Flottával.

LÁZADÁS ÉS ÖNSÜLLYESZTÉS

1918. október végén viszont úgy tűnt, ez a helyzet hamarosan megváltozik; ekkor ugyanis az Admiralitás tudomására jutott, hogy a német flotta a megadás helyett egy végső ütközetben készül összemérni erejét a britekkel. Ám amikor a német legénység körében híre ment a tervnek, zendülések sora robbant ki, nem véletlenül. A híradásokból ugyanis már tudni lehetett, hogy Németország békét akar kötni az antanttal; a háború tehát elveszett, így a matrózoknak eszük ágában sem volt feláldozni magukat egy értelmetlen összecsapásban.

A történelem egyik legnagyobb lázadásának eredményeként tehát a német hadiflotta továbbra is bénultan horgonyzott a kikötőkben, ezúttal azonban nem a császár (a legfőbb parancsnok), hanem a legénység akaratából. 1918. november 9-én II. Vilmostal közölték, hogy flottája többé nem tekinthető lojálisnak.

Ez volt az utolsó csepp a pohárban: másnap a német uralkodó menedéket kért Hollandiától, újabb 24 óra elteltével pedig a háború véget ért.

A német hadihajók ezt követően még egyszer, 1918. november 21-én hagyták el kieli és wilhelmshaveni bázisukat; azért, hogy megadják magukat az amerikai és francia egységekkel kiegészített brit flottának, s bevonuljanak a Scapa Flow-i támaszponton kijelölt internálóhelyre. A rabság végül 1919 nyarán fejeződött be, egészen rendkívüli módon: néhány nappal a versailles-i békeszerződés aláírását megelőzően, június 21-én saját legénysége küldte hullámsírba a hajókat, szám szerint ötvenkettőt, a kikötőben horgonyzó hetvennégy egységből.

A béke beköszöntével – s mivel a német flotta Scapa Flow-nál a tenger fenekén nyugodott – az Admiralitás kénytelen volt megkurtítani a háborúhoz méretezett flottáját; a parlament nyomására több mint 100 hadihajót adtak el ócskavasként. Az addigra vezető ipari nagyhatalommá vált Amerikai Egyesült Államok ezzel szemben más utat választott; flottája fejlesztésébe kezdett, hogy megszerezze Nagy-Britanniától a tengeri hatalmat.

Az SMS HINDENBURG csatacirkálót is a saját legénysége süllyesztette el Scapa Flow-nál.

Fegyverrel
és ecsettel

KÉPZŐMŰVÉSZEK MUNDÉRBAN

A KATONASÁG ÉS A KÉPZŐMŰVÉSZET NAGYON JÓL MEGFÉR EGYMÁS MELLETT. TÖRTÉNELMI PÉLDÁK SOKASÁGÁN TÚL NAPJAINKBAN IS TALÁLUNK E KIJELENTÉSHEZ IGAZOLÁST, MÉGPEDIG AZ IMMÁR HUSZONÖTÖDIK ALKALOMMAL MEGRENDEZETT KATONAI KÉPZŐMŰVÉSZETI ALKOTÓTÁBORT, AMELYNEK HELYSZÍNE A BALATONAKARATTYAI MH REKREÁCIÓS, KIKÉPZÉSI ÉS KONFERENCIA KÖZPONT VOLT.

Mielőtt rátérnénk a táborban történetekre, tekintsünk vissza a múltba. Hazánkban (is) több évszázados története van a hadsereg és a művészetek kapcsolatának. Sok esetben a békés katonaeletet, a hadi tetteket, nem egy esetben a kiemelkedő hadvezéreket olyan költők, írók vagy képzőművészek örökítették meg, akik maguk is viselték a mundért. Mellettük a hivatásos festők – köztük Mányoki Ádám vagy Dorfmeisster

István – nagy szolgálatot tettek az utókornak, amikor megörökítettek nevezetes csatákat, kiemelkedő történelmi személyiségeket. Műkedvelő katonaközpontok a 19. század elején katonai hivatásuk gyakorlása mellett maradandó festményeket, metszetteket készítettek. Az 1800-as évek elejéről ismert Petrich András tábornok neve, aki Pest-Buda látképének megfestése mellett több képén is megjelenített egy-egy jellegzetes magyar tájat.

A honvédelem és a képzőművészet kapcsolata az 1848/49-es forradalom és szabadságharc idején bontakozott ki Than Mór, Orlay Petrics Soma és mások munkásságával. Az első világháborúban hivatásos festőkből sajátos haditudósító intézményt szerveztek, melynek tagjai – Mednyánszky László, Egry József, Nagy István, Moholy-Nagy László és sokan mások – nemegyszer a frontvonalakon készítették vázlataikat, amelyeket utólag dolgoztak fel festményeiken.

Az első képzőművészeti alkotótábor Egerváron, 1972-ben.

Jelentőset ugorva az időben, az 1950-es években nagy figyelmet fordítottak az akkori néphadseregben a képzőművészetre. Amellett, hogy hivatásos festők részvételével működött a katonai képzőművészeti stúdió, az alakulatoknál élénk öntevékeny képzőművészeti élet zajlott, sok helyütt színvonalas szakköri tevékenység keretében, szabad idejükben próbálgathatták tehetségüket a rátermett sorkatonák.

1972 újabb fordulópontra jelentett: Zalaegerszegen, az akkori 8. gépesített hadosztály kultúr munkaszervezője, Steurer Ferenc százados megbízásából Szalai László őrmester (jelenleg nyugállományú százados) az alakulatnál működő képzőművész-

szakkör tagjaiból megszervezte az egyhetes alkotótábort a településhez közeli Egerváron lévő várkastélyban. (Szalai kis megszakításokkal 1990-ig töltötte be a táborvezetői tiszteletet.) Zalaegerszegen teljesítettek sorkatonai szolgálatot a Képzőművészeti Főiskolára előfelvételt nyert fiatalok, így ők is résztvevői voltak a tábornak, amelynek létjogosultságát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a kezdeményezésből hagyomány lett, és 1978-tól már néphadsereg-szintű, tíznapos táboroként működött, amelyre az előfelvettek mellett pályázat útján juthattak el a tehetséges sorkatonák. Ma ismert képzőművészek, köztük Wahorn András festő, Tóth Yoka Zsolt grafikus, Béres János szobrász is alko-

tott sorkatonaként Egerváron. Rangos képzőművészek voltak a művészeti vezetők, elsőként Szabolcs Péter, ma Munkácsy Mihály-díjas szobrászművész és Németh János szobrász, keramikus, ma Kossuth-díjas, a Nemzet Művésze – mindketten zalaegerszegi lakosok – segítették a fiatalokat. 1982-től a Honvédelmi Minisztérium ösztöndíjas alkotói, köztük Wieszt József grafikusművész és Duschanek János festőművész, majd 1988-tól Szunyoghy András Mednyánszky-díjas grafikus és festőművész (ma az MMA rendes tagja) kapcsolódott be az alkotótáborok munkájába.

1990-ben fordulat következett be. Egerváron ekkor rendeztek utoljára táborot; a munka a következő évben

Az idei tábor fő témája „Buda visszafoglalása a törököktől” volt.

a gödi csapatpihenőben folytatódott, ahol a negyvenhárom táborlakó hivatásos és nyugállományú katonából verbuválódott. Egy esztendővel később pedig már külföldi katonalaktatókat – Lengyelországból, Romániából, majd Franciaországból – is meghívtak. S ekkor kezdődött el a mostanra huszonötödik évébe lépett alkotótábor hagyományokból gazdagodó, mégis sok szempontból megújult tevékenysége. Itt jelentette ki az 1992-es táborzárón Scharrer János vezérőrnagy, szárazföldi kiképzési főszemlélő: „Az értéket teremtő alkotótábor és kultúra a katonaeletnek ugyanolyan szerves része, mint a ki-

képzés, a harc készség vagy egyéb katonai tevékenység.” A művészeti vezetést továbbra is Szunyoghy András vállalta, ő 2014-ig végezte sikerrel és a táborlakók nagy tiszteletétől övezve ezt a munkát.

Mozgalmas negyedszázad volt ez, a táborból vándortábor lett: 1997-ben a balatonkenesei, majd a Szolnok-Tiszaligetben lévő csapatpihenőben, ezt követően a balatonlellei honvédüdlőben kaptak lehetőséget az alkotómunkára a katonaművészek. Ez utóbbi helyszínen terjedt el az a rémhír, hogy megszüntetik az alkotótábor. A táborlakók, valamiféle dacból több mint kétszáz alkotást ké-

szítettek, amelyekből összességében – zsűrizés után – egymillió kétszáz-ezer forint értékben adtak át műveket a honvédségnek. Egy szervezeti változtatás azonban megmentette a tábor, amelynek újabb helyszíne, Dömsöd, majd 2005-ben ismét a gödi csapatpihenő, ezt követően a mátraházi honvédüdlő lett.

E vázlatos történelmi kalandozás után érkezünk el az idei jubileumi táborhoz, amelyet szeptember 6–16. között tartottak meg huszonöt résztvevővel a Balaton-parti üdülőben. A rendezést az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrségi Dandár alárendeltségébe tartozó Kulturális és Rekreációs Igazgatóság (közismert néven a Stefánia Palota) munkatársai, Hellán Mária alezredes, osztályvezető, igazgatóhelyettes, Szabadosné Kovács Lilla tanácsos, kulturális alosztályvezető, továbbá a táborvezetői tisztet is betöltő Farkas Kinga és Kiss József, a kulturális alosztály munkatársai végezték el. Az alkotók zömmel hivatásos tisztek, zászlósok, altisztek s néhány közalkalmazott, valamint nyugállományú katonák voltak. Többen közülük évtizedes tábori múltra tekinthetnek vissza.

Tehetségükhöz, az alkotó munka iránti alázatukhoz nem fér kétség, a táborzáró rendezvényen bemutatott műveik magas színvonala önmagáért beszélt. Az idei összejevetel központi témája „Buda visszafoglalása a törököktől” volt. A történelmi vo-

Karácsony Jánosné főtörzsőrmester, Tóth Mónika zászlós és Szegedi Olga törzszászlós (balról jobbra).

natkozás számos alkotásban megjelent, gazdagítva az elkészült művek témavilágát, amiben megfér, mint ihletforrás a balatoni táj is. Értékes előadásokat tartott a török hódoltság koráról dr. Holló József nyugállományú altábornagy, címzetes egyetemi tanár és Balogh Máté, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum múzeumpedagógusa.

A veszprémi MH Légi Vezetési és Irányítási Központot hárman is képviselték. Karácsony Jánosné fő-törzsrőmester, Tóth Mónika zászlós, valamint Szegedi Olga törzszászlós több éve visszajáró táborozó, voltak már egyéni tárlataik. Mindannyian tagjai a Honvéd Kulturális Egyesület képzőművész tagozata helyi csoportjának, és sokat köszönhetnek Szűcs József ezredesnek, a központ parancsnokának, aki folyamatosan lehetővé teszi számukra a részvételt a táborokban.

Az idei alkotótábor résztvevői.

Negyedszázada visszatérő táborjáró Frömmel Gyula nyugállományú zászlós, festőművész, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének (MAOE) tagja; több éve már a felesége, Baranecz Katalin nyug-

állományú zászlós is festőként vesz részt a kurzuson. Frömmel Gyula, aki a táborokban töltött időt tekintve az alkotók doyenje, néhány éve Terepszínű ecset címmel megírta az alkotótáborok jelenleg még kéziratban lévő történetét. Tapasztalatait összegezve elmondta, hogy a helyszínváltozások az elkészült művekben is nyomon követhetők. A már említett művésztanárok mellett felidézte Misch Ádám festőművészt, aki ugyancsak nagy hatással volt a táborlakókra. Korai halála azonban megakadályozta a folytatást. Az idők során vele együtt több alkotó is tagja lett a MAOE-nak, s ez azt is jelenti, hogy a képzőművész szakma elismeri a katonaalkotók munkásságát.

Egy rendkívüli alkotásra is felfigyelhettünk. A különleges grafikai tehetséggel megáldott Baji Zoltán százados, az MH Anyagellátó Raktárbázis munkatársa elkészítette a hortobágyi lőtéren hősi halált halt négy tüzserész katona portréját. (Művét az MH 1. Honvéd Tüzserész- és Hadihajós Ezred közelmúltban megrendezett csapatünnepén az alakulatnak adományozta.) A százados 12 éve rajzol, a fotorealista stílust részesíti előnyben, több önálló tárlata volt már, a legjelentősebbet, egy jótékonsági kiállítást, a Stefánia Palotában rendezték meg s a befolyt, igen jelentős összegből több alapítványt is támogatott.

A táborzárón Aulechla József ezredes, a kulturális és rekreációs igazgatóság igazgatója bejelentette, hogy az alkotók egy-egy művet felajánlottak a vendéglátó intézménynek.

Baranecz Katalin és Frömmel Gyula

Bajbajutottakon segítettek

HÉTKÖZNAPI HŐSÖK

LÉLEKJELENLÉT, HELYZETFELISMERŐ KÉPESSÉG, SZAKSZERŰ ÉS GYORS BEAVATKOZÁS – EMBERÉLETEKET ÉS ANYAGI JAVAKAT MENTETEK A MAGYAR HONVÉDSÉG KATONÁI. VÁCZI ZOLTÁN SZAKASZVEZETŐ EGY SPORTTÁRSÁT, NAGY ZOLTÁN ÉS SZALAI FERENC SZAKASZVEZETŐK PEDIG EGY RENDEZVÉNY LÁTOGATÓJÁT ÓVTÁK MEG A FULLADÁSTÓL. MANZÁK ATTILA TÖRZSZÁSZLÓSNAK ÉS VARGA ZSOLT SZAKASZVEZETŐNEK EGY OLASZ CSALÁD KÖSZÖNHETI, HOGY NEM ÉGETT PORIG AZ AUTÓJUK, KOZMA ÁRMIN KÖZKATONA PEDIG EGY KÖZLEKEDÉSI BALESET SÉRÜLTJEIN SEGÍTT.

Csaknem tragédia történt a Bács-Kiskun megyei II. osztály északi csoportjában rendezett Tiszaalpári SE – Helvéciai SE labdarúgó-mérkőzésen. A találkozó 50. percében ugyanis a hazai védő egy előreívelt labda fogadására készülve belerohant az egyik vendégjátékosba, aki az ütközés után magatehetetlenül zuhant a földre – tájékoztatta szer-

kesztőségünket levélben Liptai Imre, a Helvéciai SE szakosztályvezetője.

Váczi Zoltán szakaszvezető, aki akkor asszisztensként segítette a bíró munkáját, így idézte fel a történeteket.

– Pár méterre voltam a balesettől, azonnal kiáltottam a játékvezetőnek, hogy állítsa meg a mérkőzést. Láttam, hogy a fiatalember elvesztette az eszméletét, valószínűleg agyraz-

kódást kapott. Vértett az arca, a teste görcsbe rándult, kezei, lábai remegtek. Azt hittem, epilepsziás rohama van. Szétfeszítettem a száját, a nyelvét előrehúztam, nehogy megfulladjon. Oldalra fordítani az egyik hazai játékos, Hekkel Zsolt és a gyúróként is jelen lévő Liptai Imre segített. A húszéves fiatalember ettől kezdve már kicsit könnyebben lélegzett. Ott voltam vele egészen addig, amíg a közelben lakó orvos, majd a mentő meg nem érkezett. Vízrel hűtöttem a nyakát és beszéltem hozzá, már csak azért is, hogy a mellettünk álló kétségbeesett édesanyját megnyugtassam.

Váczi szakaszvezető az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis tűzoltó alegységénél szolgál gépkocsivezetőként. Nős, tizenöt éves Levente fia

Váczi Zoltán szakaszvezető

A Helvéciai SE szakosztályvezetője levelében kiemelte: Váczi Zoltán szakaszvezető higgadtságának, emberségének és profizmusának köszönhetően a történetnek nem lett tragikus vége. Példaértékű tettet vitt véghez: életet mentett. Jelesre vizsgázott emberségből, segítőkészségből, sportemberként pedig növelte a játékvezetői tekintélyt.

szintén focizik: kapus. Kislánya, Kata hatéves.

– Serdülőként a Kecskeméti Sport Clubban kezdtem el futballozni, innen a Kerekegyháza-hoz igazoltam, majd Nagykőrös, Csengőd, Kunszállás, Hetényegyháza és Kunbaracs csapataiban játszottam. Nekem is volt egy komolyabb balesetem: kifordult a bokám. Az ellenfél ugyanis egy becsúszásnál nem a labdát, hanem a lábamat találta el. Negyvenéves koromban hagytam abba a focit, amikor úgy éreztem, hogy már kiöregedtem. Az ízületeim nem bírták a strapát. Akkor lettem játéklevezető. A megyei II. osztályban vezethetek mérkőzéseket, a megye I-ben pedig asszisztálhatok. Azon az ominózus meccsen is első asszisztens, régebbi szóhasználatmal partjelző voltam. A repülőbázison rendszeresen részt veszünk egészségügyi és elsősegélynyújtó kiképzéseken, de valós helyzetben nekem most kellett először alkalmaznom az ott tanultakat. Bevallom, lelkileg nagyon megviselt a dolog, a találkozást a szülővel pedig

A Magyar Honvédség vezénylőzászlósainak negyedéves, egység szintű munkaértekezletére, Kecskemétre tartott az MH 5. Bocskai István Lövészdandár két katonája, Manzák Attila törzsszászlós és Varga Zsolt szakaszvezető, amikor egy bajba jutott autóra figyeltek fel az M5-ös autópályán, nem messze a szatymazi pihenőtől.

– Észrevettük, hogy nagyon füstöl egy jármű az út szélén, mellette pedig valaki integetve próbál segítséget kérni a pályán közlekedőtől. A helyszínre érve láttuk, hogy egy hattagú olasz család autója gyulladt ki. Azonnal megkezdtük a jármű áramtalanítását és oltását, közben pedig segítséget hívtunk: értesítettük a katasztrófavédelmet. A tűzoltók tíz percen belül a helyszínre érkeztek, és megfékeztek a lángokat; addigra a családot biztonságba helyeztük, a gyerekeket beültettük a szolgálati gépkocsinkba – mondta Manzák Attila törzsszászlós, a Bocskai-dandár 3. Bercsényi Miklós Lövészszázalójának vezénylőzászlósa.

sosem fogom elfelejteni. Ők szurkolóként voltak szemtanúi a balesetnek, szörnyű perceket élhettek át. A történetek után egy héttel a Városföld SE – Kiskunfélegyházi Vasutas meccsen szintén asszisztensként vettem részt, amikor váratlanul megszólítottak. Az apuka sírva átadott egy ajándékcsomagot és egy névre szóló kupát.

Átölelt, és azt mondta: „Köszönöm, hogy megmentetted a fiam életét!” Megtudtam tőlük, hogy a fiatal ember külföldön tanul, vele egyébként később telefonon tudtam beszélni. Megköszönte a segítségemet és elmondta: az ütközés utáni 35–40 perc teljesen kiesett az életéből, nem emlékszik semmire – mondta a szakaszvezető.

Kozma Ármin közkatona, az MH Pápa Bázisrepülőtér támogatószerződésének tűzoltója az ideiglenes biztonsági határzárnál teljesített szolgálatot. Rendőr járőrpárjával, Fejes Sándor főtörzsszermesterrel tankolni indultak, amikor Baja és Vaskút között árokba borult kamiont és egy összetört lovas kocsit vettek észre. Azonnal biztosították a baleset helyszínét, értesítették a mentőket és megkezdték a forgalom irányítását. A kikerülő bajai mentősöknek segítettek a sérültek járművekből történő kiemelésében.

Szentesen, a város főterén rendezték az Egy nap a honvédelemért elnevezésű programot, illetve az Európai Mobilitás Hét záró rendezvényét. Az esemény hivatalos megnyitóját követően egy középkorú férfi rosszul lett, hányt és arccal a földre zuhant. Életét az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred két katonája mentette meg. Nagy Zoltán és Szalai Ferenc szakaszvezetők azonnal a segítségére siettek, oldalára fordították, hogy megóvják a fulladástól, s értesítették a mentőket. A férfit életveszélyes állapotban szállították kórházba.

Államtitkári kinevezés

Dr. Áder János köztársasági elnök szeptember 16-án adta át a közigazgatási államtitkári kinevezési okmányt dr. Firicz Lászlónak, a Honvédelmi Minisztérium korábbi védelemgazdaságért felelős helyettes államtitkárának. A Sándor-palotában megtartott ünnepségen részt vett dr. Simicskó István honvédelmi miniszter is.

Honvedelem.hu; fotó: Bruzák Noémi (MTI)

Hajrá Honvéd!

Dr. Simicskó István honvédelmi miniszter elismerésben részesítette a Budapesti Honvéd Sportegyesület (BHSE) azon versenyzőit és edzőiket, akik a 2016-os riói nyári olimpiai és paralimpiai játékokon kimagasló eredményeket értek el.

– A sportnak hatalmas, nemzetformáló ereje van, büszke vagyok arra, hogy a Budapesti Honvéd tagjai helytálltak az olimpián. Igyekszünk a jövőben is megteremtetni a feltételeket az eredményes szerepléshez – fogalmazott a tárcavezető a Stefánia Palota–Honvéd Kulturális Központban, szeptember 30-án megrendezett ünnepségen. Az ötkarikás játékokon a BHSE versenyzői két arany-, egy ezüst- és egy bronzérmel szereztek.

Takács Vivien; fotó: Dévényi Veronika

IN MEMORIAM

2016. augusztus 29. és szeptember 23. között elhunyt:

Kovács Sándor ny. vezérőrnagy, a Magyar Honvédség halottja (89), dr. Szűcs András ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (64), Sándor József ny. ezredes (83), Molnár Lajos ny. ezredes (83), Tomai József ny. ezredes (94), dr. Dlustus Béla ny. ezredes (76), Balaton János ny. alezredes (88), dr. Szűcs Imre ny. alezredes (89), Juhász László ny. alezredes (61), Kállai László ny. alezredes (87), Arany Lajos ny. alezredes (68), Keresztes Ferenc ny. alezredes (75), Kovács Imre ny. alezredes (69), Akóts Béla ny. őrnagy (59), Sulyok Attila ny. őrnagy (64), Baracsi János ny. őrnagy (75), Béres Mátyás ny. őrnagy (84), Pásztor Zoltán ny. őrnagy (62), Schwaner Károly ny. őrnagy (61), Jekkel Iván ny. őrnagy (68), Kiss László ny. őrnagy (71), Kőkúti József ny. őrnagy (96), Roszik György ny. őrnagy (60), Végső Gyula ny. őrnagy (86), Kovács József ny. őrnagy (85), Róka János ny. őrnagy (76), Horváth László ny. százados (77), Szabó

István ny. százados (89), Gyovai Sándor ny. százados (65), Becseics Sándor ny. főhadnagy (77), Sipos József ny. főtorzszászlós (74), Szalók Ferenc ny. torzszászlós (79), Török János ny. torzszászlós (79), Fekete Imre ny. torzszászlós (75), Klausz István ny. torzszászlós (83), Kocsis József ny. torzszászlós (66), Szántai Géza István ny. torzszászlós (78), Agócs Ferenc ny. torzszászlós (80), Csatlósne Köteles Ilona ny. torzszászlós (64), Horváth László ny. torzszászlós (85), Kaczagány János ny. torzszászlós (75), Bíró Károly ny. zászlós (75), Holender Antal ny. zászlós (71), Nagy István ny. zászlós (59), Vásár Sándor ny. zászlós (50), Fenyvesi József ny. főtorzsrőmester (61), Szirmai Ferenc ny. főtorzsrőmester (64), Lovas László ny. főtorzsrőmester (56), Gázsó Márton Józsefné ny. közalkalmazott (80), Kovács Béláné ny. közalkalmazott (81), Nyíró István Imre ny. közalkalmazott (75), Csajbi Tiborné ny. közalkalmazott (93), Konkoly Sándor László ny. közalkalmazott (82).

EMLÉKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK.

Zrínyi Kiadó – HM Zrínyi Nonprofit Kft.

1087 Budapest, Kerepesi út 29/B

Nyitva tartás:

hétfő – péntek 9.00 – 15.00

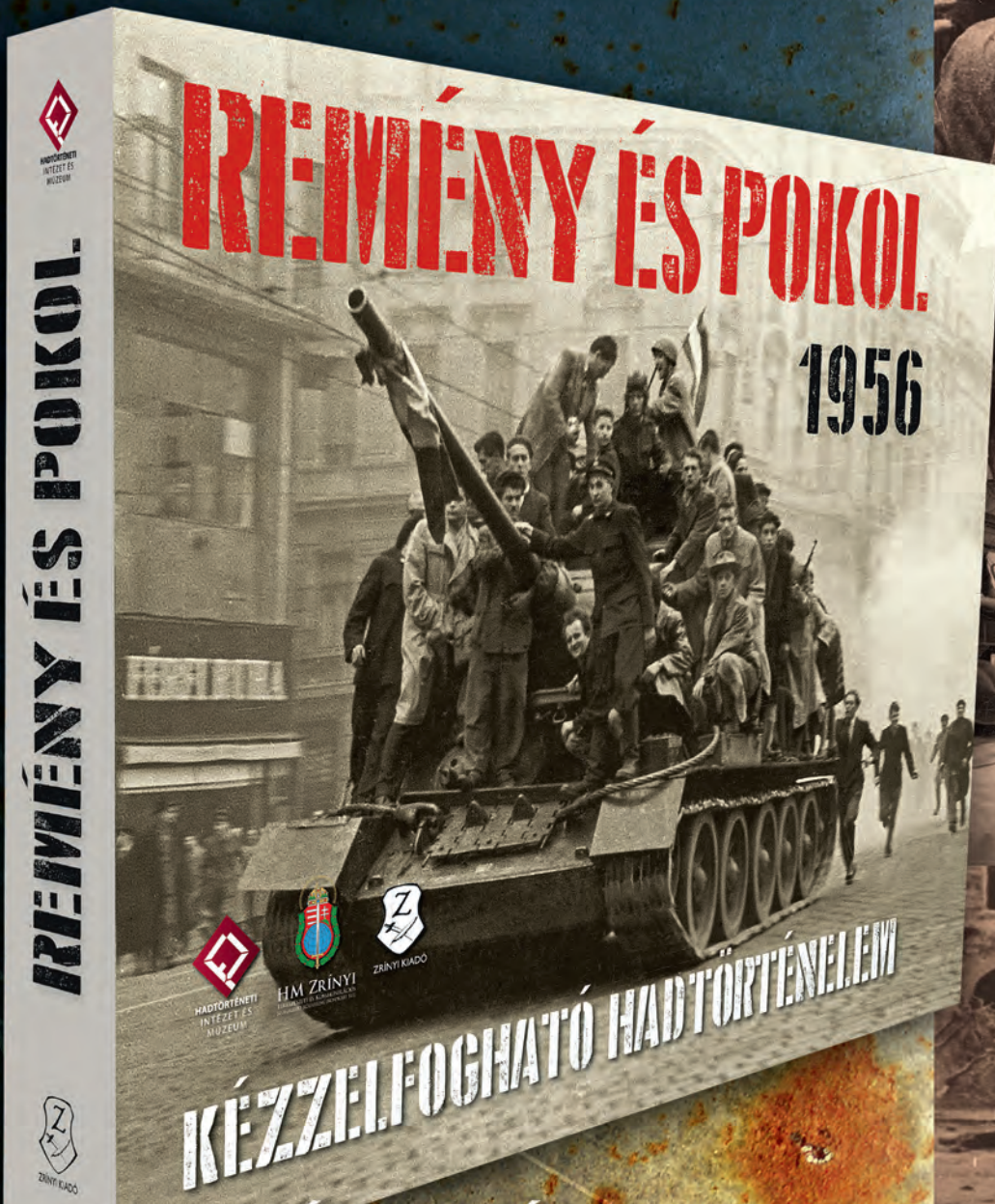
Győr Edina, Bartha Cynthia

Tel.: 06 1 459 5373

E-mail: gyoredina@armedia.hu, cinti@armedia.hu

HM ZRÍNYI
TERKÉPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZERVEZET KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

KEDVEZMÉNYES ÁR 9730 FT

DOBOZKÖNYV

KORABELI DOKUMENTUM

REPRINT MELLEKLETTEL!

84

HONVEDELEM.HU

A KATONAI HÍRPORTÁL

Látogasson el
hozzánk!

**FOTÓK, VIDEÓK,
HAZAI ÉS KÜLFÖLDI HÍREK, SPORT,
INTERJÚK ÉS MÉG
RENGETEG ÉRDEKESSÉG!**

